

tennis & coach

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE VERENIGING VAN NEDERLANDSE TENNISLERAREN

*Bollettieri over service-volley
Nadal vs Federer
Spelstijlen verdwijnen*

*Learn from the Legend...
Play like the Pros!*

nickbollettieri.com

Introducing
Nick Bollettieri's
10-Part Classic
Instructional Series
now available on
DVD!

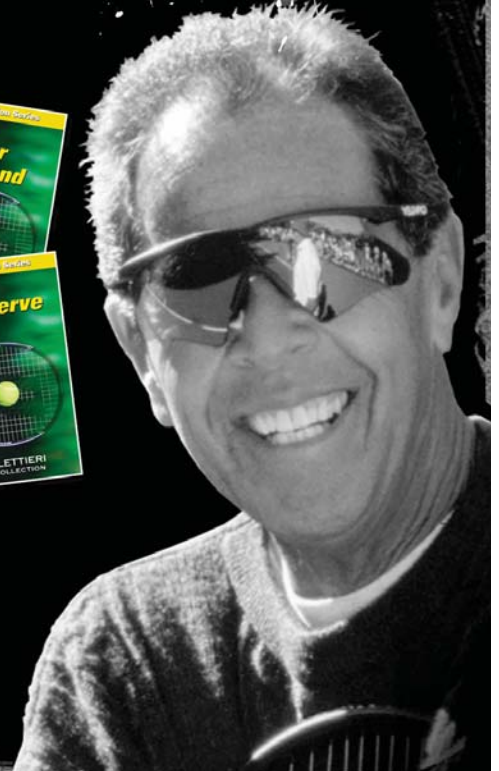
IMG
ACADEMIES

Bollettieri
tennis academy

www.imgacademies.com
(941)755-1000

Check out
"Nick's Pro Shop"
online at
nickbollettieri.com

www.PlanMySport.com

SCHOLEN

Website (CMS)

- > Foto album
- > Spelerspagina's
- > Selfservice voor cursisten

Cursisten administratie

Trainingsindeling

- > Onbeperkt aantal trainers en locaties
- > Gedelegeerd indelen

Debiteurenbeheer

- > Facturen per e-mail
- > Incasso

Presentie registratie

Evenementen

Mailings

EN...

Diensten

- > Controle inschrijvingen
- > Debiteurenbeheer
- > E-mailings

023-5336001

info@planmysport.com

VERENIGINGEN

Website (CMS)

- > Online Ledenlijst
- > Competitie Dashboard
- > Foto album
- > Forum
- > Selfservice voor leden

Ledenadministratie

Debiteurenbeheer

Toernooi Manager

- > Alle toernooien LIVE op de website

Afhangen en Tossen

Evenementen

Mailings

EN...

Diensten

- > Controle inschrijvingen
- > Ledenadministratie
- > Inning contributie
- > E-mailings

Dé alles-in-één oplossing voor scholen én verenigingen.

Ervaar PlanMySport zelf: bel 023-5336001 voor een afspraak!

inhoud

- 4 Column
- 4 Nieuws
- 9 De favoriete oefeningen van...
- 10 Spelstijlen verdwijnen
- 14 Nadal vs Federer
- 18 Bollettieri over service-volley
- 20 Mag je een leerling aanraken?
- 23 Buiten de lijnen
- 24 VNT nieuws
- 27 Aankondiging Tennistrainer van het Jaar
- 28 Bedrijvenindex
- 30 Media

Tennis & Coach op internet:
www.tennisencoach.nl

10 Spelstijlen verdwijnen

De grenzen tussen traditionele spelstijlen zijn steeds meer aan het vervagen. De service-volley speler is uitgestorven. Vrijwel iedereen is tegenwoordig een baseliner. Dus, stelt Dave Hagler, zijn er andere criteria nodig om spelers te kunnen typeren. Hij onderscheidt de Amerikaanse en de Europese stijl en ook forehand- en backhandspelers.

Nadal vs Federer

14

Na misschien wel de beste Wimbledonfinale ooit maken we de balans op van zes ontmoetingen tussen Federer en Nadal. Cruciaal blijkt te zijn of een speler na zijn service meteen zijn forehand in stelling kan brengen. Vooral Federer is kansloos als hij de return op zijn backhand krijgt.

18 Uitstervend maar niet uitgestorven

Pure service-volley spelers zijn een uitstervend ras geworden. Toch breken Nick Bollettieri en Lance Luciani een lans voor deze klassieke aanval. Het kan op belangrijke momenten net wat extra's bieden.

colofon

Copyright
Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopy, microfilm digitaal of welke wijze dan ook, zonder toestemming van de uitgever.

ISSN: 0928-9372

Tennis & Coach is een uitgave van de Vereniging van Nederlandse Tennisleraren (VNT). Het tijdschrift verschijnt zes keer per jaar.

hoofdredacteur

Marcel Crok

redactie

Janneke Hofman,
Henk Abbink

vaste medewerkers

Daniel Abbink (junior redacteur), Corrie Hendriks, Roy Hartsuiker, Marco Knippen, Olivier Lingbeek, Beatrijs van der Pas, Coert Verdoorn, Peter Wellemann, Aad Zwaan

redactie / abonnementen

Frederik Hendrikstraat 34 hs
1052 HV Amsterdam
tel. 020 - 770 50 96
redactie@tennisencoach.nl
www.tennisencoach.nl
advertenties
Mart Crok
Tegelstraat 1
1723 MJ Noord-Scharwoude
tel. 0226 34 34 36
fax 0226 34 36 30
martcrok@gmail.com

VNT

Corrie Hendriks
postbus 93259
2509 AG Den Haag
Bezoekadres:
Stuyvesantplein 19a,
2593 EK Den Haag
tel. 070 - 385 90 01
fax 070 - 383 64 09
vnt@tennisleraren.nl
www.tennisleraren.nl

aan dit nummer werkten mee

Nick Bollettieri, Lance Luciano, Dave Hagler, Maarten Siero, Rob Bakker, Arend Jan van Lint, Bart Theelen
grafisch ontwerp / opmaak
Omniafausta grafisch ontwerp
fotografie Mart Crok, Henk Abbink
drukwerk Geers offset
cover Nadal 'de krijger' is vanaf 18 augustus de nieuwe nummer 1 van de wereld. © Quentin Shih

oplage 4.000 exemplaren
abonnement €34,- per jaar voor 6 nummers (abonnees buiten Nederland: €9,- extra aan verzendkosten). Abonnementen gelden voor een kalenderjaar. Opzeggingen: schriftelijk en twee maanden voor het einde van een kalenderjaar. Losse nummers: €10,-

Service-forehand spelers

Ook in deze editie ontkomen we niet aan de titanenstrijd tussen Federer en Nadal, die na een prachtige Wimbledonfinale voorlopig in het voordeel van de Spanjaard is beslist. De analyse wijst uit dat de wedstrijd inderdaad van ongekend niveau was. Er werden veel meer winners geslagen dan fouten gemaakt en in de vijfde set wisten Federer en Nadal hun niveau zelfs nog omhoog te tillen.

Tot nu toe gingen we altijd uit van de stelling 'Federer kan alles en moet toch in staat zijn om een winnende tactiek te vinden tegen Nadal'. Een analyse van zes Grand Slam ontmoetingen (vier keer Roland Garros en twee keer Wimbledon) maakt duidelijk dat die stelling niet langer houdbaar is. De nieuwe stelling luidt 'Nadal kan alles en Federer zal voorlopig niet van hem winnen'.

Een van de interessantste conclusies uit de analyse van de Wimbledonfinale is dat als Nadal de eerste service van Federer naar diens backhand weet te retourneren, hij in driekwart van de gevallen het punt wint, zelfs op gras. Het lukt Federer blijkbaar niet om voldoende druk te maken als hij de rally met zijn backhand moet beginnen.

Dave Hagler beschrijft (zie pag. 10) hoe traditionele spelstijlen als service-volley en *counter punching* aan het verdwijnen zijn. Wat ervoor in de plaats komt is nog niet helemaal duidelijk maar het is wel duidelijk dat spelers en ook speelsters in de toekomst steeds completer zullen moeten zijn om de top te halen. Nadal is een *counter puncher* als hij uit een onmogelijke hoek Federer weer eens passeert. Hij is een agressieve baseliner als hij de zoveelste winner slaat terwijl hij twee meter achter de baseline slaat. En hij is een service-volley speler als hij in de laatste game van de Wimbledonfinale plots oploopt na zijn service. Hij is kortom best wel een *allcourt*-speler, net als zijn rivaal.

Zowel Federer als Nadal zijn succesvol als ze na hun eerste service de rally met een forehand kunnen beginnen. Ze winnen dan in zes van de tien gevallen het punt. Een nieuwe spelstijl is geboren: de service-forehand speler.

Marcel Crok, hoofdredacteur
redactie@tennisencoach.nl

nieuws

© Quentin Shih

Nadal nummer 1

Met zijn gouden medaille in Peking gaf Rafael Nadal 'de krijger' zijn nummer 1 positie op de wereldranglijst extra glans. Ook zonder goud was Nadal echter vanaf 18 augustus de nieuwe nummer 1 van de wereld geworden. Hij loste Roger Federer af, die vanaf 2 februari 2004 maar liefst 237 achtereenvolgende weken de ranglijst aanvoerde, een record. Nadal stond met 160 weken eveneens een recordaantal weken op de tweede plek.

Nadal is de 24e speler die nummer 1 wordt sinds de invoering van de ATP ranglijst in 1973. Twee landgenoten, Carlos Moya (1999) en Carlos Ferrero (2003) gingen hem voor.

MC

ATP RANGLIJST OP 18 AUGUSTUS

1	Rafael Nadal	6700
2	Roger Federer	5930
3	Novak Djokovic	5105
4	David Ferrer	2865
5	Nicolai Davydenko	2700
6	Andy Murray	2415
7	David Nalbandian	1975
8	Andy Roddick	1845
9	James Blake	1825
10	Stanislas Wawrinka	1695

Roadmap 2010

Tijdens de Rogers Cup in Montreal maakte de WTA een gedeelte van de nieuwe WTA structuur en Roadmap 2010 plannen bekend. Het WTA prijzengeld zal volgend jaar 40 procent meer bedragen (84,4 miljoen dollar vergeleken met 63,6 miljoen dit jaar) en bij het vastleggen van het toernooischema is met, zo goed als, alle spelerswensen rekening gehouden. Daar tegenover staan wel hogere boetes en hardere straffen en wordt van de topspelers een grotere verantwoordelijkheid verwacht.

De 26 WTA Tier 1 en Tier 2 toernooien zullen worden gecombineerd tot twintig Premièr toernooien. Deelname aan minimaal tien van deze toernooien wordt verplicht gesteld. Alle spelers die gekwalificeerd zijn,

moeten deelnemen aan de vier toernooien in Indian Wells, Miami, Madrid en Peking, elk met 4,5 miljoen dollar aan prijzengeld. Er is ook verplichte deelname aan minimaal vier van de vijf 2 miljoen dollar toernooien in Dubai, Rome, Canada, Cincinnati en Tokyo. Bovendien zal er minimaal in een of twee 700.000 dollar toernooien gespeeld moeten worden.

Terugtrekking uit toernooien zal niet getoleerd worden en ook bij blessures volgt een straf: geen deelname in de bonuspot van 5 miljoen dollar die aan het eind van het jaar wordt verdeeld onder de tien beste spelers, nul rankingpunten en eventueel nog een boete.

Henk Abbink

Federer vs Sampras

Roger Federers recordjacht staat op dit moment even stil. Met voorbeelden als Pete Sampras en Andre Agassi vers in het geheugen, is het nog veel te vroeg om de Zwitser, vanwege een atypisch jaar, af te schrijven. Zowel Sampras als Agassi wisten op latere leeftijd nog te vlammen. Sampras won zijn laatste Grand Slam titel op 31-jarige leeftijd (US Open) en Agassi won het Australian Open op bijna 33-jarige leeftijd.

Het is een vreemde gewaarwording om opeens bijna overal te lezen en horen dat Federer niet meer gemotiveerd zou zijn, aan zijn tennispensioen denkt en zijn beste tijd gehad zou hebben. Nog geen jaar geleden publiceerden dezelfde bronnen de ene lofzang na de andere en weigerden te erkennen dat er een jonge Spanjaard stond te trappelen om de nummer 1 positie over te nemen. Men zag zelfs eerder een Novak Djokovic in die leidersrol.

Federers jacht naar verbetering van Sampras' record hoeft nog niet over te zijn. Federer zal dan waarschijnlijk wel voorlopig met een lagere ranking genoeg moeten nemen, maar hem voortijdig afschrijven van 'eeuwige roem' zou getuigen van weinig respect. Voor onze lezers heb ik daarom een momentopname gemaakt van Federer

en Sampras bij het bereiken van hun 27e levensjaar, respectievelijk op 8 augustus 2008 en 12 augustus 1998. Bij Sampras gaan we daarvoor tien jaar terug in de tijd. Naast hun verjaardagen, die slechts vier dagen van elkaar zijn verwijderd, zien we veel andere overeenkomsten. Federer heeft één Grand Slam titel meer op zak dan de Amerikaan. Verder lijken hun tenniscarrière bijna identiek te verlopen, inclusief het totaal aantal gewonnen ATP-titels:

TOERNOOIEN	Pete Sampras	Roger Federer
AUS Open	2	3
Roland Garros	0	0
Wimbledon	5	5
US Open	4	4
Masters Cup	4	4
ATP titels	56	55

Erelijst Sampras-Federer op 27-jarige leeftijd. Federer werd op 8 augustus 27, Sampras tien jaar eerder, op 12 augustus 1998.

Federer heeft het record in het aantal achtereenvolgende weken (237) als nummer 1 op de wereldranglijst. Een moeilijk te evenaren record, maar dat dachten we ook van het recordaantal gras- en gravelpartijen dat door respectievelijk Federer en Nadal gebroken werd.

© Henk Abbink

Sampras is recordhouder van het aantal jaar (zes) dat hij als nummer 1 eindigde en op zijn 27e is dat al voor de vijfde keer. Het lijkt erop dat dit record, voorlopig, in handen zal blijven van Sampras en in ieder geval niet meer door Federer gebroken kan/zal worden. Sampras won na zijn 27e nog 'maar' acht toernooien waaronder wel drie Grand Slam titels (Wimbledon 1999 en 2000, US Open 2002). Na het winnen van het US Open op 31-jarige leeftijd, trok hij zich terug uit het proftennis.

Federer is daarom beslist nog niet kansloos in zijn recordjacht. Vooral als we het bijna identieke verloop van Sampras' carrière in overweging nemen en de latere leeftijden waarop andere toppers hun laatste Grand Slam titels wonnen.

Henk Abbink

Geen coach op de baan

Voorlopig is on-court coaching in het damstennis letterlijk en figuurlijk van de baan. Het WTA-experiment heeft nu ruim twee jaar geduurd en de meningen zijn verdeeld. Een aantal spelers vindt dat tennis een individuele sport is en dat daarom geen coaches op de baan moeten worden toegelaten. Anderen vinden dat het entertainmentwaarde heeft, omdat coaches op deze manier een onderdeel worden van wedstrijden en zichtbaar zijn voor de fans. Sommige spelers vinden het prettig omdat een coach op belangrijke momenten emotionele invloed kan uitoefenen of tactische adviezen kan geven.

On-court coaching was op Grand Slam toernooien niet toegestaan, maar op alle andere WTA-toernooien werd er veelvuldig gebruik van gemaakt. Tijdens Wimbledon werd getracht om de spelers te laten stemmen over het wel of niet toelaten van het coachen op de baan. Vanwege de nogal uiteenlopende meningen werd besloten om het experiment voor onbepaalde tijd te stoppen. Pas in November zal de WTA Player Council zich weer over het initiatief buigen.

Henk Abbink

Advanced Tennis

zo heet het project van de Amerikaanse tennistrainer John Yandell, waarin hij met een hogesnelheids-camera prachtige opnamen maakt van 's werelds beste tennissers. Yandell is ook de oprichter van de website www.tennisplayer.net, waar Tennis & Coach geregeld artikelen van vertaalt.

Yandell heeft nu slow motion-beelden van de **forehands** van vele toppers op dvd gezet. De beelden zijn gemaakt in wedstrijden en laten forehands zien vanuit alle hoeken en standen. Er is verder geen commentaar, de beelden spreken voor zichzelf.

De volgende spelers staan op de dvd's:

DVD 3 (80 minuten) **Roger Federer**, Tim Henman, James Blake en Paradorn Srichapan

DVD 4 (75 minuten) **Andy Roddick**, Nicholas Kiefer, Richard Gasquet en Nicolay Davydenko

DVD 5 (75 minuten) **Rafael Nadal**, Juan Carlos Ferrero, Carlos Moya en Tommy Robredo

DVD 6 (55 minuten) Fernando Gonzalez, Gaston Gaudio, David Nalbandian, Gustavo Kuerten en Guillermo Coria

foto's © Henk Abbink

Bestel de vier dvd's nu bij Tennis & Coach voor €75,-

Bel of mail Mart Crok, martcrok@gmail.com, (0226) 343436.
Voor meer informatie over het Advanced Tennis Project kijk op www.advancedtennis.com

Eltingh getuige in rechtszaak tegen ATP

Jacco Eltingh is onlangs als getuige opgetreden in een rechtszaak tegen de ATP. De zaak was aangespannen door de DTB (Duitse tennisbond), het Hamburg toernooi en sponsors. Het Hamburg toernooi, al sinds 1990 een ATP Masters toernooi, had de ATP aangeklaagd omdat de ATP had besloten het graveltoernooi de Masters status te ontnemen en tevens als 'B' toernooi te verplaatsen van de eerste week in mei (vlak voor Roland Garros) naar de maand juli. De gedaagden in deze zaak waren de ATP en het voltallige (ex) ATP-bestuur waaronder ATP-baas De Villiers en ook ex-bestuurslid Jacco Eltingh.

Eltingh verdedigde tijdens de zitting zijn standpunt om het Hamburg toernooi de Masters status te ontnemen. Hij was zich ervan bewust dat spelers tegen de degradatie van Hamburg waren, maar vond zelf dat hij zijn besluit tot degradatie moest baseren op een langere termijn-benadering. 'Veel actieve spelers denken uiteraard vooral aan zichzelf en aan de korte termijn, als ze nog actief zijn als speler. Het is voor hen soms moeilijk om een totaalbeeld te hebben van waar je in de toekomst met je sport heen wil.' Hij zei ook dat, toen de spelers vorig jaar een protestbrief schreven aan de ATP leiding over de geplande veranderingen, de spelers zich vooral zorgen maakten over de degradatie van het Monte Carlo toernooi en niet Hamburg. Eltinghs betoog heeft mogelijk geholpen want begin augustus sprak de jury de ATP vrij van alle aanklachten.

Bevooroordeeld

Begin 2007 schreef een groep van twintig toernooirecteuren dat de ATP bevooroordeeld was. Amerikaanse hardcourtoernooien en de Amerikaanse tenniskalender werden beschermd, terwijl Europese toernooien gedupeerd werden. Zowel spelers als de Europese graveltoernooien waren tegen het verplaatsen van de graveltoernooien vanwege Amerikaanse tv-rechten. De ATP nam toch het besluit om twee Masters hardcourt toernooien in Indian Wells en Key Biscayne/Miami zodanig te plannen dat de tv-uitzendingen van college basketbal geen hindering ondervonden. Dit betekende dat de drie Masters graveltoernooien (Monte Carlo, Rome en Hamburg) in een periode van vier weken afgewerkt moesten worden. Roger Federer, Rafael Nadal, Novak Djokovic en zeventien andere top 20 spelers reageerden woedend over het feit dat basketbal invloed had bij het samenstellen van de reeds overvolle tenniskalender.

Spelers en het toernooi in Hamburg vinden dat het ATP-bestuur met de nieuwe toernooistructuur vooral de ATP en daarmee het management wilde verrijken (vorig jaar werd onder de ATP-managers een bonus van 700.000 dollar verdeeld). ATP's financieel directeur Philip Galloway ziet dat anders: 'De ATP is een non-profit organisatie en hoeft geen bedragen over te houden.' De ATP heeft een inkomen van rond de 55 miljoen dollar per jaar en ongeveer 40 miljoen komt voort uit commerciële deals. Galloway maakte ook duidelijk dat deze rechtszaak de financiën van de ATP onder zware druk zet. De schatting is dat de zaak de ATP al zeven miljoen dollar heeft gekost.

Henk Abbink

Vakverlater

Leraren die het vak verlaten komen overal terecht. Wat was hun drijfveer om de tennissport te verlaten en wat doen ze nu? Was het een welbewuste keuze of een noodzakelijk besluit? We laten de (ex)leraar zelf aan het woord. Ron Verschoor (49) kwam in de financiële wereld terecht. En met succes.

Verschoor haalde in 1977 zijn A-diploma en deed in 1980 ook B er achteraan. Vanaf '77 gaf hij deels les in Langedijk en was daarnaast nog bakker. Tennissen deed hij vanaf zijn 11e jaar bij zijn mentor/coach Ron Goedel in Egmond.

'Daar speelde ik ook competitie. Toen kwam ook de tennishal in Alkmaar en kon ik 's winters ook fulltime gaan lesgeven. Dat doe je dan tien jaar met overgave en met inzet. Want de mensen die 's avonds les hebben verwachten van jou dat je net zo veel kwaliteit levert als de mensen waar je mee begint. Rond mijn dertigste kwam een moment van 'wil ik hiermee doorgaan tot mijn pensioen?' 'Het voordeel van een tennisleraar is dat hij heel veel mensen kent en leert kennen. Eén van de mensen die ik op les had wilde een hypotheekwinkel beginnen en zag in mij, met mijn contacten en mijn mensenkennis, een kandidaat om dat op te zetten.' Verschoor had daar wel oren naar, ging aan de studie voor een assurantiediploma en startte in 1989 de eerste officiële Hypotheekwinkel in Alkmaar.

'Het belangrijkste voor mij was om met mensen in contact te blijven. Dat vind ik het mooiste aan wat ik doe in dit leven. Aan de een lever je tennisles, aan de andere een hypotheek of een verzekering. Maar het draait bij mij om mensen.'

'Ik had ook mazzel, naast hard werken. De markt veranderde en er kwamen steeds meer nieuwe hypotheekvormen bij, dus kon ik vanaf '92 elk jaar wel ergens een winkel openen. Toen ben ik ook gestart met een gelijksoortig concept voor verzekeringen.'

In 2006 kwam voor Verschoor, die ondertussen wel was blijven tennissen - niet als professie, maar als sport - , zoals hij het zelf uitdrukt, weer een moment om na te denken over zijn toekomst en die van zijn gezin. 'Ik heb toen al mijn aandelen verkocht aan mijn medevennoten en was in feite werkloos, maar zonder financiële sores.'

Nu is hij, op verzoek van de aandeelhouders, algemeen directeur bij de Taxatheek. 'Ik was vier maanden thuis en aan het nadenken over wat ik verder wilde met het leven. Toen kwam dit telefoontje. Nog een paar jaar en dan weer iets heel anders, samen met mijn vrouw.'

Roy Hartsuiker

Sport Events

VOOR DE WINTERPERIODE 2008/2009
KUNNEN WIJ DIVERSE AANTREKKELIJKE
**FULLTIME EN/OF PARTTIME
VACATURES** AANBIEDEN.

DUS TRAINERS, REAGEER SNEL :
06 54660199

TENNISPARK SPIERINGSHOEK ZOEKT EEN GEMOTIVEERDE PACHTER VOOR HET HORECA GEDEELTE.

Gedurende het hele jaar zijn wij geopend, met
12 kunstgrasbanen waarvan 10 verlicht.
Horeca ervaring vereist en dient in het bezit te
zijn van svh Diploma.

Reacties schriftelijk of per email.
Tennispark Spieringshoek
Laan van Spieringshoek 203
3118 LM Schiedam
Tennis.r.d@hetnet.nl

TENNISCHOOL NOSSIK/VERSTEEG TE LEIDEN IS OP ZOEK NAAR:

TENNISLER AAR

IN BEZIT VAN A EN/OF B LICENTIE VOOR 15 UUR PER WEEK.

Wij vragen het volgende van onze toekomstige medewerker:

- A (en B) KNLTB licentie
- Ervaring als speler op hoog niveau
- Flexibiliteit in werktijden (aantal uren is verspreid over 5 dagen)
- Bereidheid om naast de werkuren facultatief spelers extra aandacht te geven in de vorm van het kijken naar wedstrijden, schema's en indelingen verzorgen en contact onderhouden met ouders
- Goede communicatieve vaardigheden
- Lichamelijk fit zijn
- Meerdere talen spreken, zoals Engels (en Russisch is een pre)

Wat bieden wij?

- Een goed salaris
- Tenniskampen en andere activiteiten
- Secundaire arbeidsvoorwaarden
- Een enthousiast team van collega's

Heb je interesse of vragen, mail dan naar
info@tennisschoolnossikversteeg.nl of bel met 06-50276827.

Balance Tennis Academy (BTA) is een tennisschool in het midden van Nederland. Momenteel verzorgen wij voor 13 verenigingen in de regio Utrecht tennistrainingen. Naast het geven van tennistrainingen verzorgen wij de coaching voor een aantal verenigingen tijdens de competitie. Ook organiseren wij clinics en tenniskampen voor de jeugd (zowel recreatief als prestatief). Vanaf 2008 gaat BTA ook tennisevacaties aanbieden naar de zon. BTA heeft tevens een afdeling Toptennis waarin spelers van verschillende verenigingen samen kunnen trainen om een zo hoog mogelijk niveau te halen. BTA heeft een trainersstaf die ervaring heeft tot op WTA/ATP niveau. Toptennisspelers kunnen dan ook doorgroeien om uiteindelijk professioneel tennisspeler te worden. Professionalisme in een ontspannen sfeer vinden wij een belangrijke voorwaarde om prestaties te kunnen leveren.

MOMENTEEL ZIJN WIJ OP ZOEK NAAR EEN AMBITIEUZE, ENTHOUSIASTE EN ERVAREN TRAINER, DIE OP FULLTIME BASIS ALS HOOFDTRAINER VOOR EEN VAN ONZE VERENIGINGEN WIL WERKEN.

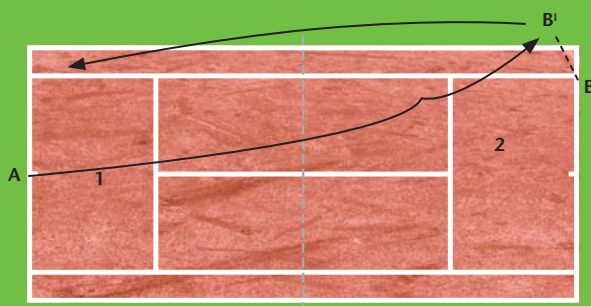
Deze werkzaamheden zullen in oktober 2008 van start gaan.
Heb je interesse om in een dynamisch trainersteam te werken? Neem dan contact met ons op. We kunnen in een gesprek onze visie verder kenbaar maken.
Binnen BTA is het mogelijk om je kennis verder uit te bouwen en door te groeien.
Heb je interesse, neem dan contact op met BTA (030-6585598 of info@balance-tennis.com).
Voor meer informatie kun je ook op onze site kijken: www.balance-tennis-intranet.nl

DE FAVORIETE OEFENINGEN VAN...

Maarten Siero

Maarten Siero is al jaren niet meer actief als tennistrainer maar nog wel lid van de VNT. Hij werkt al twintig jaar als fysiotherapeut in een verpleeg- en reactiveringscentrum in Zwolle. Sinds 2000 is hij betrokken bij het rolstoeltennis in Overijssel. STROO (Stichting Rolstoeltennis Overijssel) stimuleert breedtesport voor mensen met een beperking en probeert continuïteit te realiseren voor het rolstoeltennis in Overijssel. Siero: 'De laatste trainingsontwikkelingen volg ik via *Tennis & Coach*, televisie en mijn eigen club, Drijvers TC in Deventer. Er zijn wel trainingsvormen die ik nog nergens gelezen heb, dus hier wat voorbeelden.'

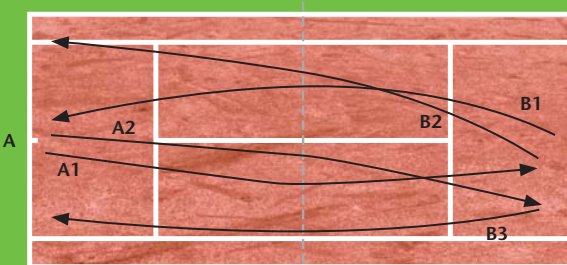
doel service verbeteren
aard technisch/tactisch
niveau vanaf 7
bron eigen

3

oefening A serveert, B speelt return, einde rally. Als B een goede return slaat is het 0-15, zo niet dan is het 15-0. Zo speel je games.

variatiemogelijkheden a) een of twee keer serveren b) return in enkel- of dubbelspelveld, diagonaal of langs de lijn, achter de servicelijn of cross achter de servicelijn of in een nog kleiner veld afhankelijk van het niveau.

motivatie Deze oefening dwingt serveerders om op zoek te gaan naar een service waarmee de tegenstander in problemen gebracht wordt.

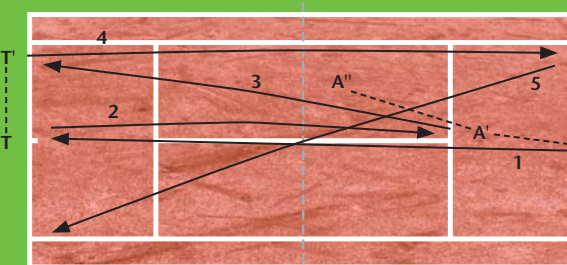

doel anticiperen
aard technisch/mentaal
niveau vanaf 5
bron ritmetennis Dennis van der Meer

2

oefening Beide spelers brengen gelijktijdig een bal in het spel en spelen de rally met twee ballen. Doel: zo lang mogelijke rally spelen.

varianties a) alleen cross of langs de lijn, alleen forehand of backhand gebruiken
b) A speelt hoog, B speelt er onderdoor.

doel anticiperen, mobiliteit en snelheid
aard conditioneel, technisch
niveau alle
bron eigen

1

oefening Een leuke rolstoeloefening met vier spelers (hoog niveau), of twee spelers en de trainer op de baan (lager niveau). Trainer speelt de rally in het enkelspelveld tegen A. B staat achter A en speelt mee in het geval A een bal mist. Trainer lokt A het veld in en passeert. B probeert bal te halen en met dezelfde bal door te spelen.

Op hoger niveau kan de oefening met vier rollers gedaan worden. A en C spelen rally, B en D zijn achtervangers en proberen een gemiste bal in het spel te houden.

SPELSTIJLEN VERDWIJNEN

Ana Ivanovic hanteert de Amerikaanse stijl. © Henk Abbink

De grenzen tussen traditionele spelstijlen zijn steeds meer aan het vervagen. De service-volley speler is uitgestorven. Vrijwel iedereen is tegenwoordig een baseliner. Dus, stelt Dave Hagler, zijn er andere criteria nodig om spelers te kunnen typeren. Hij onderscheidt de Amerikaanse en de Europese stijl en ook forehand- en backhandspelers. Feitelijk moet iedereen straks extreem allround zijn.

Tekst Dave Hagler

Vertaling Janneke Hofman

Foto's Henk Abbink

Over spelstijlen in het tennis bestaan heel wat theorieën. Maar hoe verhouden die zich tot de praktijk, wanneer we goed kijken naar een tenniswedstrijd op hoog niveau? En hoe kan die realiteit de gemiddelde speler van dienst zijn, als hij of zij iets wil leren van de profs? In dit artikel passeren enkele nieuwe spelkenmerken de revue en bekijken we hun toepasbaarheid op alle niveaus.

In het huidige profcircuit zijn de traditionele speltypen praktisch niet meer terug te vinden

In het herentennis lijkt spelvariatie een steeds belangrijkere rol te gaan spelen, nu spelers als Novak Djokovic en Jo-Wilfried Tsonga de onvergelijkelijke Roger Federer komen vergezellen in zijn vermogen iedere mogelijke slag te slaan vanaf welke positie op de baan dan ook. Toch blijft deze variatie grotendeels situatiegebonden; het gebeurt bij sommige punten, tijdens bepaalde wedstrijden.

Het herentennis blijft hoofdzakelijk een krachtspel, gebaseerd op machtige services en weergaloze forehands. Helaas vinden te veel vrijetijdsters juist deze basisslagen behoorlijk verlamdend.

Het vrouwentennis daarentegen, heeft een ander en flexibeler paradigma te bieden. Wie als gemiddelde speler het damestennis bestudeert, kan inspiratie opdoen en een realistisch pad uitstippelen naar meer gewonnen wedstrijden.

Onlangs had ik het voorrecht door Australië te reizen en als coach van een speelster in een reeks \$ 25.000 toernooien het professionele dames-tennis van dichtbij te observeren. Zo zag ik tientallen wedstrijden met

spelsters van over de hele wereld en alle mogelijke combinaties van stijlen, sterke en zwakke punten.

Niet alleen het kijken naar de wedstrijden was leerzaam, ook de gesprekken met andere coaches, spelers en ervaren tenniskijkers. Deze fundamentele ervaring gaf me een beter inzicht in het spel en bevestigde bepaalde ideeën, die de traditionele opvattingen over spelstijl ter discussie stellen.

Amerikaanse stijl: hard, vlak en diep

Speltypen

De wat oudere tennisliteratuur onderscheidt tennissers als baselinespelers, service-volleyspelers of all-courtspelers. Recenter is de algemene opvatting dat er vier speltypen bestaan: de service-volleyspeler, de aanvallende baseliner, de counteraar en de all-courtspeler.

De praktijk toont echter dat sommige spelers naadloos in een van deze hokjes passen, maar de meeste niet. Ja, Arantxa Sanchez-Vicario en Michael Chang wonnen de French Open beide met een defensieve, counterende stijl. John McEnroe en Martina Navratilova waren overheersend als pure service-volleyspelers. Maar in het huidige profcircuit zijn deze speltypen praktisch niet meer terug te vinden.

Als we het hebben over een aanvallende baseliner, bedoelen we dan een speler als Federer of Djokovic die voor de baseline staan? Of bedoelen we een speler als Fernando Gonzalez die meer van achteruit speelt en enorme armzwaaien maakt?

Vergelijk Lindsay Davenport en Steffi Graf eens met elkaar, beide aanvallende baselinespelsters. Graf speelde met een enkelhandige slice, waarmee ze zoveel mogelijk inside forehands probeerde af te dwingen. Davenport speelt vanuit het midden en kan haar tegenstanders afstraffen met zowel haar forehand als haar geweldige halfvlakke, dubbelhandige backhand.

Europese 'gravel' stijl: spin en hoeken

Was Martina Hingis een counteraar of een all-courtspeelster? Dat hing van de omstandigheden af. Rafael Nadal speelt van ver achter de baseline, maar zijn zware topspin is een wapen en hij maakt supersnelle overgangen naar de aanval, soms vanuit de loop.

Je begrijpt waarschijnlijk waar ik heen wil. De scheidslijnen zijn dun en variëren per individuele speler. Dit klopt precies met mijn bevindingen in Australië. Ik zag spelers die bijzonder ontwikkeld waren op bepaalde gebieden, maar veel minder op andere vlakken. Sommige van hen hadden een 'tegenstanderafhankelijke' spelstijl. Van bepaalde spelers wonnen ze met gemak. Echter, van iemand met een gelijkwaardige of lagere ranking maar met een andere spelstijl, konden ze dik verliezen.

Spelsters zoals Jelena Jankovic gebruiken harde backhands langs de lijn. © Henk Abbink

Amerikaans versus Europees

Voor een beter begrip van het fenomeen spelstijl, is het volgende onderscheid van belang. Het is een onderscheid dat door coaches en spelers op de tour zelf gebruikt wordt. Het past goed bij de realiteit van het huidige vrouwentennis. Het geeft ons bovendien een flexibelere definitie van tactiek en hoe die op ieder niveau te verbeteren is. Het onderscheid is bovendien heel bruikbaar voor recreanten die graag wedstrijden willen winnen. Het gaat om de Amerikaanse tegenover de gravelstijl.

Binnen het vrouwencircuit spreekt de rest van de wereld over de 'Amerikaanse stijl'. Daarmee bedoelen ze spelers die de bal hard, relatief vlak en diep slaan. Ze proberen de bal zo vroeg mogelijk te slaan en streven ernaar de wedstrijd te dicteren. Dit speltype werkt het best op normale of snelle hardcourtbanen.

Een kenmerkend punt hierbij is dat verreweg de meeste ballen die vol-

Svetlana Kuznetsova is veel sterker aan de backhandkant. © Henk Abbink

gens de Amerikaanse stijl geslagen worden, de baseline eerder passeren dan de zijlijn. Lindsay Davenport, Maria Sharapova en Ana Ivanovic spelen allemaal volgens deze stijl, net als Jennifer Capriati deed. Vaak zijn deze spelers beter in slaan dan in bewegen. Omdat verplaatsen meestal niet hun sterkste kant is, streven ze naar wat we noemen *first strike tennis*. In een groot deel van de wereld leren tennissers echter spelen op gravelbanen. Daarom kunnen we de Amerikaanse tegenover de gravelstijl plaatsen. Gravelspelers gebruiken een groter arsenaal aan spinslagen en hoeken. Maar het belangrijkste verschil is dat gravelspelers veel meer ballen slaan die het veld via de zijlijn verlaten, in plaats van de bal direct naar de baseline te poeieren.

In het verleden, haalden veel 'gravelspelers' deze ballen gewoon en brachten ze terug, waarmee ze het spel van hun tegenstander zoveel mogelijk neutraliseerden en ieder punt probeerden te winnen met een

technische knock-out. Maar in het huidige tennis worden de hoeken naar de zijlijn ook gebruikt als opbouwende en scorende slagen. Dit geldt zowel op hardcourt als op gravel. Eigenlijk kunnen we deze stijl dan ook de 'scherpe hoek stijl' noemen.

De manier waarop deze 'scherpe hoeken' spelers hun aanval opzetten is anders. Deze spelers gebruiken hoeken om openingen te creëren om te scoren in plaats van te vertrouwen op pure snelheid en het vroeg nemen van de bal. Francesca Schiavone bijvoorbeeld, slaat met veel topspin en maakt veel hoeken. Vervolgens probeert ze te scoren in de open hoek als ze een korte bal krijgt. Patty Schnyder doet min of meer hetzelfde met haar linkshandige spinforehand.

Monica Seles was een van de eerste en meest succesvolle speelsters die scherpe hoeken maakte met haar tweehandige stijl. Interessant genoeg was het maken van hoeken ook onderdeel van Andre Agassi's spel. Een aantal vrouwen onder deze gravelspelers spelen tevens defensief door ballen boven of beneden de krachtzone van hun tegenstandster te slaan. Omdat meer en meer dames ballen op een bepaalde hoogte echt kunnen afstraffen, is dat een manier om in de rally te blijven, de tegenstandster te laten lopen en/of om een kortere, zwakkere bal te krijgen die in potentie aangevallen kan worden. Patty Schnyder doet dit, evenals Nadia Petrova. Op clubniveau is dit een nog effectievere tactiek.

Steffi's doel was om zeventig procent van haar slagen met haar forehand te slaan

Forehandspelers

Het andere belangrijke onderscheid is dat tussen forehand- en backhandspelers. Forehandspelers gebruiken forehands uit de backhandhoek om het veld te openen en proberen zoveel mogelijk forehands te slaan. Heinz Gunthardt, de coach van Steffi Graf, zei dat Steffi's doel was om zeventig procent van haar slagen met haar forehand te slaan. Ze hadden beiden het gevoel dat ze iedereen kon verslaan als ze daarin slaagde.

Dit zie je nog veel in het damescircuit. Eleni Daniilidou, ook een enkelhandige speelster, is nu een voorbeeld van een forehandspelster. Ana Ivanovic is ook een speelster die altijd probeert om haar backhand heen te lopen en aan te vallen.

Forehandspelers domineren het mannentennis. Maar voor veel speelsters geldt het tegenovergestelde. In plaats van om hun backhand heen te lopen en inside forehands te spelen, pakken veel vrouwen zoveel mogelijk ballen met hun backhand, omdat het hun sterkste slag is. Dit zijn de backhandspelers. De inside out backhand komt vrijwel alleen maar voor in het damestennis.

Speelsters zoals Jelena Jankovic (van wie men denkt dat ze niet zoveel power heeft) gebruiken harde backhands langs de lijn, en men zou kunnen redeneren dat de meeste vrouwen veel gevaarlijker en vaster zijn aan hun backhandzijde.

Svetlana Kuznetsova is veel sterker aan de backhandkant. Sharapova valt aan met haar forehand, maar haar backhand is erg vast en zal minder snel breken dan haar forehand. Waarschijnlijk heeft minstens zestig procent van de profdames een betere backhand dan forehand.

First strike

Met deze twee onderscheidende kenmerken kunnen we op een heel andere manier naar het spel kijken. Maar ze vormen slechts een deel van het verhaal. De realiteit is dat in het hedendaagse tennis vrijwel iedereen een soort baselinespeler is, maar dat er andere factoren zijn waarmee je spelers kunt typeren:

1. Er zijn verschillende aanvalsstijlen vanaf de baseline.
2. Er zijn verschillen in de manier waarop spelers verdedigen.
3. Spelers kunnen *first strike* spelen in de ene wedstrijd en veel geduldiger zijn in een andere.
4. Soms veranderen spelers van tactiek in een wedstrijd.
5. Er worden vaker geslagen volleys gebruikt aan beide kanten.
6. Er wordt zelden service-volley gespeeld, maar spelers volleren als het uitkomt om het punt af te maken.

Spelers kunnen deze factoren in- en uitschakelen wanneer ze maar willen. Ze kunnen gebruikt worden bij zowel de Amerikaanse als de scherpe hoeken stijl. Ze kunnen ingebouwd worden bij zowel forehand- als backhandspelers. Het vervagen en vermengen van spelstijlen maakt de oude categorieën minder toepasbaar.

Alle spelers kunnen tot op zekere hoogte topspin slaan om hoeken te maken of om een tegenstander naar achter te dwingen. De meesten kunnen slicen om het tempo te variëren en om de bal laag te houden uit de krachtzone van de tegenstander. Spelers slaan drive volleys vanaf driekwart en halverwege het veld en af en toe vlakbij het net. Ze slaan aanvallende dropshots als winners.

Ik denk dat al deze trends zullen doorzetten met de verdere ontwikkeling van het spel. De spelers van de volgende generatie zullen niet zonder meer succesvol zijn als ze ballen in hun slagzone hard en diep terugslaan. Ook zal het niet voldoende zijn om alle ballen te halen en diep terug te spinnen. Vrouwen zullen vlakker blijven slaan dan mannen en omdat harde vlakke ballen gemakkelijker te volleren zijn zou je meer volleys in het dames- dan in het herentennis kunnen zien.

Ik geloof dat de meeste toekomstige topspelers een opportunistisch en aanvallend speltype zullen spelen. Ze zullen extreem goed bewegen, zowel zijwaarts als voorwaarts en achterwaarts. Ze zullen zowel hard en vlak als hard en met zware topspin kunnen spelen. Ze zullen zich overal in het veld prettig voelen en kunnen slicen, volleren en drive volleys spelen. Ze zullen betrouwbare en effectieve dropshots hebben.

Omdat vrouwen al zo goed retourneren (en de trend is dat de returns alsnog beter worden), zullen succesvolle speelsters beter moeten serveren om een aanvallende positie te creëren. Vrouwen die effectief serveren hebben nu al een gigantisch voordeel.

Serena Williams en Maria Sharapova serveren regelmatig voldoende goed dat ze nog meer risico kunnen nemen bij hun returns. Justine Henin is, als ze op haar best speelt, ook in staat om hard, gevarieerd en met een hoog percentage te serveren. Jelena Jankovic is een fantastische speelster, maar in haar eerste ronde partij op de Australian Open (tegen Tamira Paszek) vielen er vijftien breaks te noteren in de derde set die ze met 12-10 won. De service is een wapen dat meer en meer speelsters zullen ontwikkelen.

In de verdere ontwikkeling van het spel zul je vrouwen zien die gebruik maken van de kleinste zwakheden van een tegenstandster. Als je de huidige topspelers bekijkt, dan zie je al een hoop van wat hier staat beschreven. We zien in feite speelsters die *first strike* kunnen spelen, die ballen nogal vlak slaan en vroeg kunnen nemen, maar die ook met spin

kunnen spelen en hoeken kunnen maken, als aanval of juist om het spel te neutraliseren zoals gravelspelers. De scheidslijnen tussen speltypes zullen nog verder vervagen omdat speelsters allrounder worden en meer keuzes kunnen maken.

Als je kijkt hoe speelsters nu spelen en dit vergelijkt met twee jaar geleden, dan zie je waarschijnlijk meer variatie in slagen en tactiek. Als Serena Williams in topvorm is dan zie je een geweldig complete speelster. Ana Ivanovic en Justine Henin spelen verschillende speltypes, maar beiden hebben een spel dat nog steeds in ontwikkeling lijkt.

Waarschijnlijk heeft minstens zestig procent van de profdames een betere backhand dan forehand

Clubspeler

Wat kan de gemiddelde clubspeler hier nu van leren? De moraal van het verhaal is dat als je opportunistisch kan zijn, dat je kansen verhoogt om een punt te winnen op ieder niveau.

Dat moet beginnen met het kennen van je wapens en zwakheden. Waar voel je je lekker op de baan? Hoe sterk zijn je forehand en backhand? Heb je snelle handen en ogen om de bal vroeg te kunnen nemen? Of is jouw timing meer geschikt om een paar meter achter de baseline te staan?

Heb je hard gewerkt aan spinslagen waarmee je het veld open kunt leggen door de bal via de zijlijnen naar buiten te spelen? Is je forehand zwaar genoeg en in het bijzonder vast genoeg om vanuit je backhandhoek gespeeld te worden? Of vind je het prettiger om vanuit een meer centrale positie in het veld te spelen?

Op wat voor bal kom je naar voren? Heb je voldoende controle over je volleys om van richting te kunnen veranderen en naar de open hoek te volleren? Hoe reageren tegenstanders op jouw aanvallen en hoeveel risico moet je nemen om succesvol te zijn tegen de meesten van hen? Heb je echt een dropshot in huis? Ik bedoel een echte dropshot met voldoende slice, die twee, drie keer zou stuiten in het servicevak? In dat geval is het meestal een dodelijke slag op clubniveau. Dat komt doordat vrijwel alle clubspelers traag zijn in het herkennen van korte ballen en lang niet zo goed voorwaarts bewegen als ze zijwaarts bewegen. De meeste clubspelers stellen zichzelf dit soort vragen niet. Zelfs als je geen grote wapens hebt maar wel gevarieerd kunt spelen, dan kun je mogelijkheden voor jezelf creëren en je tegenstanders onder druk zetten. Net als bij de profs kunnen niet alle tegenstanders op dezelfde manier aangevallen worden. Kan jij de mogelijkheden herkennen en de kansen grijpen? Een goede eerste stap is het beter begrijpen van de complexiteit van spelstijlen. Profspelers doen dat en als jij de verschillen in spelstijlen doorkrijgt, dan is dat een groot voordeel.

Dave Hagler is in 2007 verkozen tot coach van het jaar in Californië. Hij woont en werkt in Los Angeles. Dit artikel is voorzien van filmpjes na te lezen op www.tennisplayer.net.

NADAL VS

Na misschien wel de beste Wimbledonfinale ooit maken we de balans op van zes ontmoetingen tussen Federer en Nadal. Cruciaal blijkt te zijn of een speler na zijn service meteen zijn forehand in stelling kan brengen. Vooral Federer is kansloos als hij de return op zijn backhand krijgt. Zijn backhand is sowieso zijn achilleshiel.

Tekst Bart Theelen en Marcel Crok Foto's Quentin Shih

Superlatieven schoten tekort om de Wimbledonfinale van dit jaar te beschrijven. De twee beste tennisers van de afgelopen jaren haalden het beste in elkaar naar boven. Het werd met vier uur en 46 minuten de langste en een van de meest bloedstollende Wimbledon-finales ooit. Nadal benutte uiteindelijk zijn vierde matchpoint en trok met 6-4, 6-4, 6-7 (5), 6-7 (8), 9-7 aan het langste eind. Symbolisch gezien was Nadal daarmee al nieuwe nummer 1 en vanaf 18 augustus (een dag na zijn gouden Olympische medaille) is hij het ook officieel.

teit in het analyseprogramma is de efficiency, gegeven door het aantal winners minus het aantal fouten gedeeld door het totaal aantal punten. Dit getal wordt dan nog maal 100 procent vermenigvuldigd. Over de hele wedstrijd genomen (413 punten!) bedroeg de efficiency 19 procent. Dit is het hoogste percentage ooit gemeten door SportsCounts. Dus er kan met recht gesteld worden dat het niveau van de wedstrijd ongekend hoog was en bleef, want in set drie en vijf waren de scores met 30 en 28 procent het hoogst. De score van 28 houdt in dat er in de laatste set

Met een efficiency van 19 procent was de Wimbledonfinale kwalitatief de beste wedstrijd die SportsCounts tot nu toe analyseerde

De afgelopen jaren hebben we diverse confrontaties tussen Federer en Nadal (voornamelijk op Roland Garros) geanalyseerd met de wedstrijdanalyse software van SportsCounts. Dit programma (ontwikkeld door Bart Theelen) levert veel meer en veel gedetailleerdere statistieken op dan de standaard wedstrijdstatistieken die IBM bijhoudt. Dit keer blikken we niet alleen terug op de Wimbledonfinale maar proberen we tevens te beschrijven aan de hand van de statistieken van zes confrontaties Federer-Nadal (Roland Garros 2005, 2006, 2007 en 2008 en Wimbledon 2007 en 2008) hoe het beste tennis van de wereld op dit moment gespeeld wordt.

Eerst de wedstrijd. Die was van een ongekend hoog niveau vonden velen, maar bevestigt de analyse dit ook? De beste maat voor de kwalite

71 winners te noteren vielen tegenover 40 fouten, een bijna ongelooflijke verhouding. De IBM-statistieken op de Wimbledonwebsite wijken overigens behoorlijk af van deze cijfers. In de vijfde set noteerde IBM 42 winners en 23 onnodige fouten. Dat betekent dat er 46 gedwongen fouten waren, die men overigens op de website niet laat zien. Dit kan te maken hebben met een andere definitie van wat een winner is. SportsCounts gebruikt de volgende definitie: een speler slaat een winner als de tegenstander de bal fout slaat terwijl die meer dan 90% (van zijn maximale capaciteit) moet strekken/reiken. Een gedwongen fout is daarmee een winner en alle andere fouten zijn 'onnodige' fouten. Binnen de SportsCounts-telling zijn er dus slechts twee categorieën, winners en fouten.

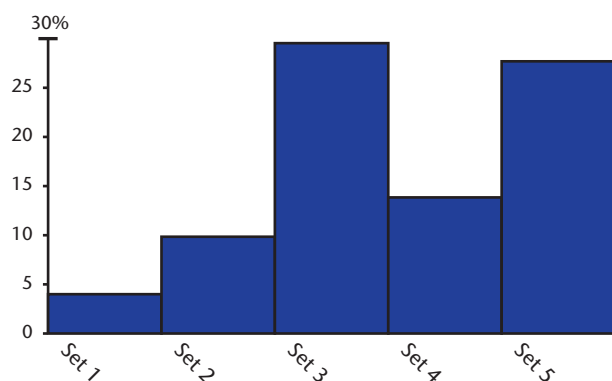
FEDERER

Toernooi	Wedstrijd	Efficiency
Wimbledonfinale 2008	Federer vs Nadal	19%
ABN Amro 2004	Federer vs Sluiter	12%
Australian Open 2005	Hewitt vs Safin	10%
Wimbledon finale 2007	Federer vs Nadal	7%
US Open finale 2002	Agassi vs Sampras	2%
Roland Garros finale 2003	Verkerk vs Ferrero	0%
Roland Garros finale 2008	Federer vs Nadal	-11%
Roland Garros finale 2007	Federer vs Nadal	-14%
ABN Amro 2004	Schalken vs Sluiter	-3%
Categorie 3	Diverse wedstrijden	< -17%

$Efficiency = (winners - fouten) / (winners + fouten) * 100\%$

Op snelle banen en hardcourt is het gemakkelijker om een hoge score te halen dan op gravel. Het aantal topwedstrijden dat geanalyseerd is met de SportsCounts software is uiteraard beperkt en de hoogste score van 19% betekent uiteraard niet dat er nooit een hogere score behaald is.

figuur 1: Efficiency per set

■ Efficiency

De efficiency per set in de Wimbledonfinale 2008. Opvallend is het hoge niveau in de vijfde set toen de spelers toch al vier uur op de baan stonden.

In de tabel is te zien dat de Wimbledonfinale van dit jaar met kop en schouders uitstak boven een aantal andere topwedstrijden van de afgelopen jaren. Uiteraard speelt de ondergrond een belangrijke rol. Op gravel is het veel lastiger om een hoge efficiency te halen omdat scoren veel lastiger is. Ter vergelijking hebben we ook de score van categorie 3 wedstrijden laten zien. SportsCounts heeft nog nooit een wedstrijd op dat niveau geanalyseerd die boven de -17% kwam. Op dat niveau worden er dus altijd aanzienlijk meer fouten gemaakt dan dat er winners geslagen worden.

Forehand domineert

In deze wedstrijd hebben we bijgehouden of de serveerder na de return een forehand of een backhand sloeg. Zowel Federer als Nadal willen immers met hun forehand de tegenstander onder druk te houden. Aangezien Federer beter serveert dan Nadal verwachten we dat hij vaker de rally met zijn forehand kan starten. Dat blijkt ook het geval. Federer begint de rally

na een eerste service in 83% van de gevallen met een forehand. Nadal lukt dat bij 72% van zijn goed geslagen eerste services, waarschijnlijk mede door de ongelooflijke snelheid waarmee hij om zijn backhand heen kan lopen. Werpt dit zijn vruchten af? De serverende Federer wint 59% van de rally's die hij met zijn forehand begint. Nadal doet het met 62% zelfs nog iets beter. Veelzeggend zijn echter de cijfers als de return met een backhand geslagen moet worden. Federer zakt dan naar 26% terwijl Nadal nog altijd 42% van de rally's weet te winnen. Federer is dus op eigen service bijzonder kwetsbaar als Nadal er in slaagt zijn return naar Federers backhand te spelen. Blijkbaar slaagt Federer er niet in om Nadal in dat geval onder druk te zetten. Het verschil tussen Federers forehand en backhand is - tegen Nadal in ieder geval - zo groot dat het voor een belangrijk deel verklaart waarom Federer maar niet van de Spanjaard weet te winnen. Een les die wij als trainers uit deze statistieken kunnen trekken voor onze spelers is de volgen-

de: goed serveren is uiteraard belangrijk, maar nog belangrijker is dat je na de service direct je forehand in stelling kunt brengen. Het snijdt dus hout om veel op deze combinatie te trainen en je spelers hier alert op te maken.

Winners

Zowel Nadal als Federer slaan hun baselinewinners voornamelijk met hun forehand vanuit zone 4 (1 meter voor tot 1,5 meter achter de baseline). Federer slaat 67% van zijn winners met zijn forehand vanuit zone 4, 8% met zijn forehand vanuit zone 5 (meer dan 1,5 achter de baseline) en 25% met zijn backhand vanuit zone 4. Nadal scoort 74% van zijn winners met zijn forehand vanuit zone 4, 4% met zijn forehand vanuit zone 5, 15% met zijn backhand vanuit zone 4 en 7% met zijn backhand vanuit zone 5. Uiteraard scoren de heren ook vanuit zone 3 regelmatig, maar in die gevallen lopen ze altijd door naar het net, waardoor deze winners vallen onder de categorie 'aanvallende winners'. Ook passeerslagen zitten hier niet bij. Het gaat om de situatie waarbij beide spelers achterin staan. Wat opvalt bij de baselinewinners is dat beide heren zo nu en dan in staat

zijn om winners te slaan vanuit zone 5. In tegenstelling tot Federer kan Nadal dit ook met zijn backhand. Dit zien we nog spectaculairder terug bij de

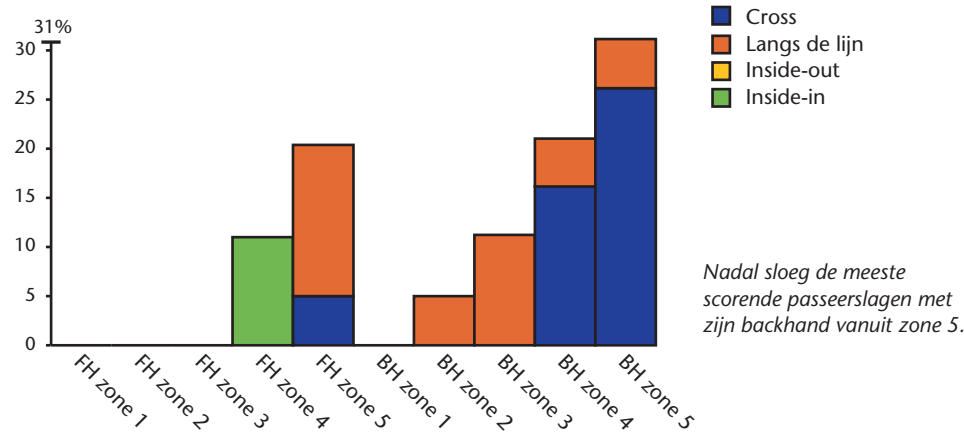
Federer begint de rally na een eerste service in 83 procent van de gevallen met een forehand

passeerslagen waar de cross geslagen backhandpasseerslag van Nadal uit zone 5 (!) vaker tot een winner leidde dan welke andere passeerslag ook (zie figuur 2). Meer winners (in absolute zin) betekent echter niet automatisch dat Nadals backhandpasseerslag beter is dan zijn forehandpasseerslag. Daarvoor kijken we (zie figuur 3) naar de efficiency bij het passeren vanuit de forehand- en backhandhoek, waarbij aangetekend dat Nadal vanuit de backhandhoek ook regelmatig een forehandpasseerslag zal slaan. De verhoudingen winners/fouten zijn respectievelijk 57% om 19% bij de backhandhoek en 19% om 5% bij de forehandhoek. Federer valt dus in driekwart van de gevallen aan op de backhand van Nadal. En dat is

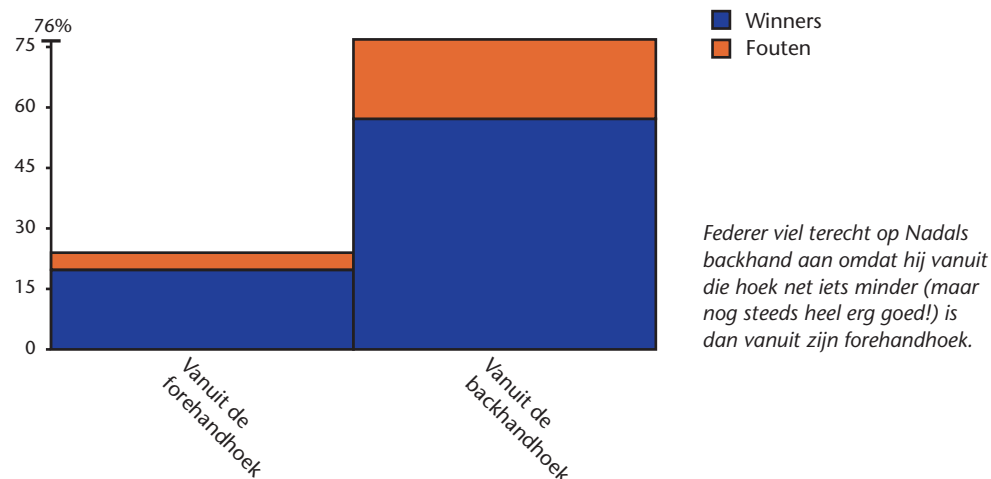
tactisch gezien de juiste keuze, want Nadal is vanuit de forehandhoek met een efficiency van +60% nog beter dan vanuit zijn backhandhoek (+50%).

We bekijken deze spelsituatie nog wat breder aangezien het ook een vrij cruciale rol lijkt te spelen in de Wimbledonfinale. Liefst 26% van alle punten (26% van 413 is 107 punten) eindigt met Federer in de aanval. In 'slechts' 60% van die punten slaat Federer een winner (met de approach dan wel volley of smash), in 19% van de gevallen maakt Federer een fout. Nadal weet in 19% van Federers aanvalpunten een winnende passing te slaan en slechts in 2% van de punten maakt Nadal een fout met zijn passeerslag. Je kunt dus met recht stellen dat Nadal een ongelooflijk goede verdediger dan wel counteraar is. Als hij ook maar enigszins in staat is een passeerslag te slaan, dan doet hij dit met akelige precisie en zelden maakt hij een onnodige fout. Het verklaart ook waarom slechts 9% van alle punten (laag voor een graswedstrijd) eindigde met een volley of een smash. Federer is wel gedwongen om vrijwel winnende approaches te slaan omdat hij het anders aan het net toch zal afleggen tegen de passeerslagen van Nadal.

figuur 2: Winnende passeerslagen Nadal per zone

figuur 3: Passeerslagen Nadal backhandhoek versus forehandhoek

Patroon

Tot zover de Wimbledonfinale. Wat zijn nu de patronen die komen bovendrijven als we de zes wedstrijden (vier maal Roland Garros en tweemaal Wimbledon) op een hoop gooien? Het eerste dat opvalt is dat Federer en Nadal elkaar in een soort wurggreep houden als het gaat om wie de wedstrijd 'domineert'. Domineren betekent in dit geval niet het meeste druk geven, maar het einde van een punt bepalen (met een winner dan wel een fout). De scores in al die wedstrijden liggen dicht bij elkaar: 63% en 56% in respectievelijk Wimbledon 2008 en 2007 en 64%, 60%, 61% en 61% in de vier Roland Garros wedstrijden. Federer bepaalt dus in ongeveer 60% van de punten of hij het punt wint met een winner dan wel verliest door een fout. Dit is een patroon waaraan ze samen niet ontkomen. In figuur 4 en 5 laten we eerst de resultaten zien van alle slagen over de zes wedstrijden. Heel verrassend zijn deze staafjes natuurlijk niet, maar toch zijn dit de droge feiten waar Federer en Nadal het mee moeten doen. Federer scoort

bijna twee keer zo vaak als Nadal met zijn eerste service. Dit voordeel is hij echter al vrijwel weer kwijt door de ‘vele’ fouten die hij zowel op de eerste als tweede service van Nadal maakt met zijn backhandreturn. Maar het echte verhaal van de zes wedstrijden is het verschil in efficiency bij zowel de forehand als de backhand (zie figuur 6 en 7). Federer scoort met -50% echt heel laag op zijn backhand. De backhand (zowel de return als de backhand drive) zou je met recht Federers achilleshiel kunnen noemen. Nadals backhand

Een typisch spelpatroon dat zich in rally's lijkt voor te doen (we schrijven ‘lijkt’ want dit is niet direct af te leiden uit SportsCounts) is het volgende: met zijn backhand lijkt Federer te willen variëren tussen diep cross en scherper cross naar buiten. Met zijn forehand probeert hij vooral te jagen en aan te vallen op de backhandhoek van Nadal. Dit leidt tot een typisch looppatroon van Nadal tussen zone 5 in de backhandhoek (daar waar hij regelmatig passeerslagen moet slaan) en zone 4 en zelfs 3 (buiten de baan) in de forehandhoek.

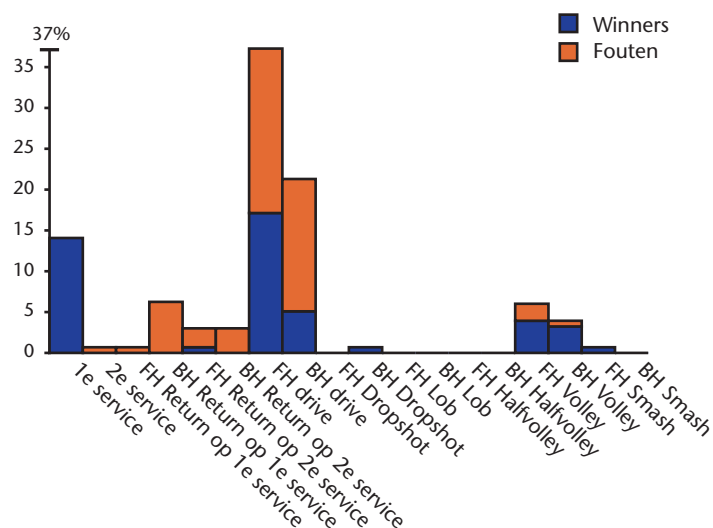
rer. Immers met zijn forehand vanuit zone 3 buiten de baan weet Nadal nog ongelooflijke hoeken te maken, scherp cross naar buiten op de backhand van Federer of hard langs de lijn. Met zijn backhand buiten de baan kan Nadal vermoedelijk minder goed uit de voeten. Hij zal – mede door zijn greep – met minder spin naar buiten kunnen spelen en ook langs de lijn scoren zal hem vermoedelijk minder gemakkelijk afgaan dan met zijn forehand. Een optie voor Federer is dus om bewuster (als hij daar de gelegenheid voor krijgt) zijn forehand met spin naar buiten te spelen in plaats van altijd maar hard en diep te willen jagen. Met die forehand naar buiten zou hij Nadal meer in de problemen kunnen brengen dan nu het geval is met zijn backhand naar buiten. Om deze hypothese verder te onderbouwen is echter aparte analyse van dit soort punten nodig, bijvoorbeeld met behulp van Hawk-eye en videobeelden.

Nadal weet baselinewinners te slaan met zijn backhand vanuit zone 5

is uiteraard ook minder dan zijn forehand, maar het verschil is kleiner dan bij Federer en in tegenstelling tot de Zwitser zit Nadal in de plus bij zijn forehand.

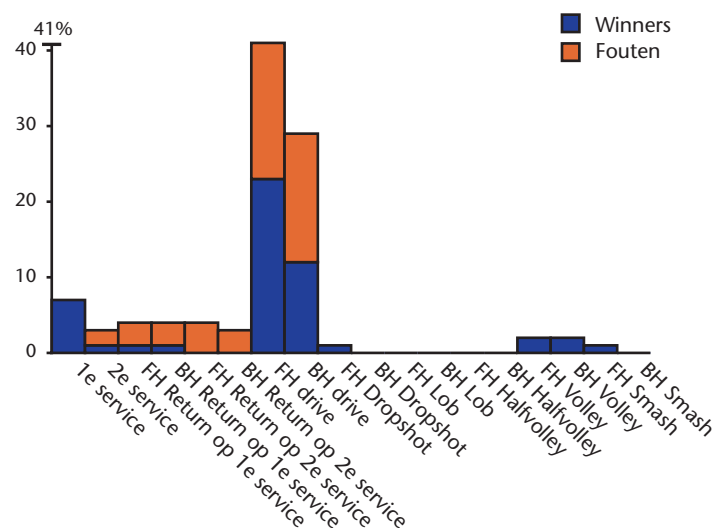
Wij stellen hier als hypothese dat het omgekeerde looppatroon (van zone 5 in de forehandhoek naar zone 3 buiten de baan in de backhandhoek) gunstiger zou zijn voor Federer.

figuur 4: Winners en fouten Federer over zes wedstrijden

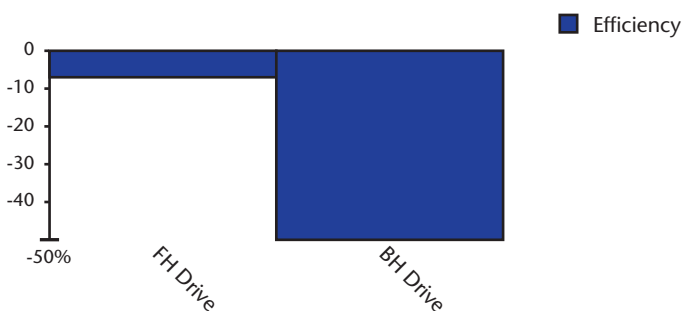
Federer maakt zoals verwacht relatief veel punten met zijn service. Hier tegenover staan echter veel returnfouten, vooral met de backhand.

figuur 5: Winners en fouten Nadal over zes wedstrijden

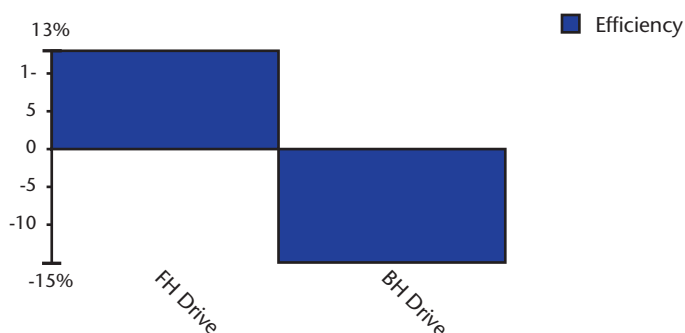
De twee balken FH en BH drive torenen hoog boven alles uit. Als Nadal de laatste bal van het punt speelt, dan gebeurt dat in 70% van de gevallen met een FH of BH drive.

figuur 6: Efficiency forehand en backhand Federer

Dit is de cruciale grafiek van de zes ontmoetingen waarvan Federer er vijf verloor (hij won alleen Wimbledon 2007). Zowel met zijn forehand als backhand maakt hij meer fouten dan winners. Zijn backhand is met een efficiency van -50% zijn grote achilleshiel.

figuur 7: Efficiency forehand en backhand Nadal

De rapportcijfers van Nadal op het onderdeel forehand en backhand zijn aanzienlijk beter dan die van Federer. Over zes wedstrijden slaat Nadal meer winners dan fouten met zijn forehand en het verschil tussen zijn forehand en backhand is ook kleiner dan bij Federer.

Nick Bollettieri is de legendarische coach die het concept “tennis academy” meer dan dertig jaar geleden uitvond. Hij heeft duizenden talenten onder zijn hoede gehad, onder wie een aantal grote

kampioenen uit de tennisgeschiedenis zoals Andre Agassi, Tommy Haas, Jim Courier, Monica Seles, Boris Becker en Maria Sharapova. De IMG Bollettieri Academy is gevestigd in Bradenton, Florida.

UITSTERVEND MAAR NIET UITGESTORVEN

Pure service-volley spelers zijn een uitstervend ras geworden. Toch breken Nick Bollettieri en Lance Luciani een lans voor deze klassieke aanval. Het kan op belangrijke momenten net wat extra's bieden, denk maar aan Rafael Nadal, die in de beslissende servicegame van de Wimbledonfinale plotseling voor het eerst service-volley speelde.

Tekst Nick Bollettieri en Lance Luciani Vertaling Marcel Crok Foto's Arend Jan van Lint

Vanwege de fantastische returns in het hedendaagse tennis zijn pure service-volley spelers een uitstervend ras geworden. De kracht en snelheid van de returns zijn zo intimiderend voor de serveerder dat die het net maar niet opzoekt. Maar er bestaat geen twijfel over dat het zo nu en dan spelen van service-volley kan resulteren in het winnen van meer wedstrijden, vooral tegen bepaalde tegenstanders. Het is niet gemakkelijk, maar het heeft zeker een plek in het huidige tennis.

Daarom trainen we dit onderdeel regelmatig op de Academy. In dit artikel leggen we precies uit wat we precies trainen en hoe je service-volley in je spel kunt inbouwen.

Service-volley wordt zelden een spelers dominante spelstijl (zie ook het artikel van Dave Hagler op pag.10). Maar voor de meeste spelers kan het net dat beetje verrassing toevoegen aan hun spel, dat die paar extra punten oplevert, die het verschil maken in spannende wedstrijden.

Op belangrijke punten kan het spelen van service-volley druk leggen op de tegenstander, die uitgedaagd wordt om een passeerslag te slaan op een moeilijk moment. Het gevolg is vaak een fout, zelfs op toptniveau.

We kunnen bij het spelen van service-volley vier onderdelen onderscheiden. Ze begrijpen en beheersen is een voorwaarde om deze nieuwe dimensie aan je spel toe te voegen.

Plaatsing service

Om met service-volley een kans van slagen te hebben moet de serveerder met het plaatsen van zijn service controle over het punt krijgen. Dit betekent in de eerste plaats dat je in staat moet zijn om in beide servicevakken zowel naar buiten als door het midden te serveren. Het betekent ook dat je zowel op de forehand- als de backhandkant op het lichaam moet kunnen serveren.

Een bepaalde service kan in het bijzonder effectief zijn tegen een tegenstander en kan dan diverse malen gebruikt worden. Op hoger niveau is variëren normaal gesproken nodig om tegenstanders uit balans te krijgen en in het ongewisse te laten. Na het controleren van het punt met een goed geplaatste service is een degelijke eerste volley de volgende stap. Hierdoor kun je de controle over het punt behouden, de tegenstander in moeilijkheden brengen en/of het punt afmaken met een scorende volley.

ten dan ook diverse drills voor de verschillende service en volley combinaties.

Sommige volleys zijn het logische gevolg van een bepaalde service. Een zeer scherpe service naar buiten vanaf rechts levert vaak scorende volleys op in de open hoek. Maar bij andere services moeten spelers vaak een tweede of zelfs een derde volley slaan om het punt te maken.

Timing van het voetenwerk

Balans bij de eerste volley is nodig om de bal goed te plaatsen. Om balans te hebben moet de speler het juiste ritme vinden bij het aantal stappen dat hij naar voren spurt en de splitstep. Een goede timing van het voetenwerk geeft de speler een solide basis om vervolgens effectief op de return te kunnen reageren en naar de eerste volley toe te bewegen.

In het hedendaagse tennis gaat het er niet zozeer om hoe dicht je op het net komt, het gaat erom dat je goed in balans bent zodat je een kans hebt

Wereldtoppers maken meestal slechts een of twee passen voor de splitstep

Om een effectieve service-volley speler te worden moet je leren waarheen je de eerste volley het beste kunt slaan afhankelijk van de plaatsing van je service. Binnen ons Strategy Zone systeem zit-

om een succesvolle volley te slaan op die knalharde returns. Als je naar de wereldtoppers kijkt, dan zie je dat ze meestal na het landen slechts een of twee passen maken voor de splitstep.

Mario Ancic, samen met Ivo Karlovic, een van de weinige spelers die nog regelmatig service-volley speelt. © Arend Jan van Lint

Dit betekent dat de splitstep meestal halverwege het achterveld gemaakt wordt. Dat is een bijzonder moeilijke positie om controle te houden over de rally met je volley en verklaart waarom service-volley tegenwoordig zo weinig gespeeld wordt in het proftennis.

Om de splitstep goed te timen en in balans te zijn zetten profspelers de splitstep in als de tegenstander aan de voorwaartse zwaai begint. Ze hangen doorgaans in de lucht tegen de tijd dat de tegenstander de bal raakt of iets daarna.

Maar het doel bij de splitstep is niet een bepaalde positie te bereiken. Het gaat puur om timing. Het punt is om de splitstep goed te timen om in balans te zijn en in staat om te reageren op de tegenstander. Op lager niveau kunnen spelers mogelijk zelfs dichterbij het net komen dan topspelers, afhankelijk van de snelheid van de balwisselingen.

Anticipatie van de return

Een succesvolle service-volley speler moet de vaardigheid ontwikkelen om de return goed te anticiperen. Dit betekent het inschatten van de balsnelheid, de plaatsing, hoogte en soort en hoeveelheid spin. Een speler die goed anticipeert weet de positie en de zwaai van de tegenstander goed te lezen, maar ook de bal zodra die het racket verlaat.

Bovendien zal bestudering van je tegenstander ervoor zorgen dat je ongeveer weet hoe je tegen-

stander bepaalde services zal beantwoorden. Een goede anticipatie verkrijgt je door bepaalde patronen steeds weer te spelen. Uiteindelijk zul je een soort zesde zintuig hebben voor wat de tegenstander zal gaan doen. Maar denk eraan, om deze vaardigheid onder de knie te krijgen en effectief te kunnen gebruiken, moet je vastberaden zijn om het telkens weer te proberen in zowel trainingen als wedstrijden, zelfs als het aanvankelijk niet het beste resultaat oplevert.

Plaatsen volley

Weten waarheen je de volley gaat slaan op welk moment is kritiek voor het efficiënt gebruiken van service-volley. In het Strategy Zone systeem beschrijven we de drie richtingen die alle spelers moeten beheersen om hun mogelijkheden aan het net te benutten. De eerste richting is terug naar of achter de tegenstander. De tweede richting is door het midden en de derde is de vrije hoek.

Wanneer zou je meteen in de open hoek moeten volleren? Wanneer terug naar of achter de tegenstander? Wanneer is de lage volley door het midden de beste keus? Hoe zit het met scherpe hoeken en stopvolleys? Het principe bij het scoren aan het net is hetzelfde als in andere spelsituaties. Je moet proberen te scoren aan het net als daar veel ruimte voor is. In dat geval sla je een clean winner of breng je de tegenstander verder in de problemen waardoor een fout snel gemaakt is.

Dit is de reden waarom het niet perse de juiste keus is om de bal naar de open hoek te volleren. Naar de open hoek spelen lijkt voor de hand liggend. Het kan tot winners leiden als je tegenstander ver genoeg uit positie is en de bal niet meer kan halen, of als je een scherpe hoek kunt maken of de bal dood achter het net kunt leggen. Maar wat als je tegenstander de bal toch haalt? Op dat moment kan jouw veld helemaal open liggen voor zijn passeerslag. Dus als je de tegenstander niet echt in de problemen kunt brengen, dan kun je de volley beter terug slaan naar dezelfde hoek of achter de tegenstander. Dat verkleint de hoeken voor een mogelijke passeerslag. Het geeft je tijd om aan te sluiten naar het net.

Hetzelfde geldt voor de volley door het midden. In al deze gevallen behandel je de volley bijna als een approach shot, om de bal erna toe te kunnen slaan met een scorende volley. Om dit soort beslissingen te kunnen nemen moet je eerst de verschillende volleys met vertrouwen kunnen spelen. Daarom laten wij spelers een serie steeds moeilijker wordende drills doorlopen.

Service-volley spelen vereist beheersing van dezelfde principes die gelden bij het scoren vanaf de baseline of met approachslagen: in staat zijn om de service goed te plaatsen en daarmee controle over het punt te krijgen; in staat zijn om het initiatief te houden met de eerste volley als dat nodig is en in staat zijn om het punt af te maken als je een volley met hoog percentage naar een relatief groot gebied kunt slaan.

De moeilijkheid om al deze factoren te combineren vereist dat ze getraind worden in diverse gecontroleerde drills. Weinig spelers hebben daarvoor de discipline en de vastberadenheid. Heb jij die wel? Is je service nauwkeurig genoeg om te kunnen aanvallen? Ben je in staat de splitstep te timen en de eerste volley in balans te slaan? Kan je aan beide kanten volleys naar de drie vereiste richtingen spelen? Weet je wanneer je kunt scoren en kun je de hoeken maken die daarvoor nodig zijn?

We wensen je veel succes bij het ontwikkelen van alle tactische aspecten van het spel en bij het worden van een zo compleet en zo succesvol mogelijke speler.

‘Ik raak *niet* aan’

Het is een eeuwig dilemma voor de leraar: wanneer moet je een leerling nu wel of juist niet aanraken. Tennisleraar Patrick Verheij beschrijft hoe hij met dit delicate thema omging. Met een verrassende ontknoping tot gevolg.

Tekst Patrick Verheij

Cartoon Peter Welleman

Ik geef nu zo’n kleine tien jaar les, tennisles. Tijdens die les ben ik degene die vertelt, voordoet en hoopt dat anderen luisteren. Ik praat en draag uit, want ik ben degene die weet hoe het moet, en ga ervan uit dat anderen willen weten hoe het moet. Ik ben de trainer die doceert; zij zijn de leerlingen. Vanaf het begin ben ik me van die verhouding bewust geweest. Daarom nam ik me tien jaar geleden één ding voor: ik raak *niet* aan. Dat nam ik me voor om de (schijnbare) ongelijke positie niet te benadrukken, te accentueren. Ik zou dus bijvoorbeeld nooit achter een leerlinge gaan staan, over haar heen hangen en hijgend in haar nek de service voor doen. Het klassieke beeld van een tennisleraar. Ik zou er voor waken.

Ik heb me tot nu toe aardig aan mijn voornemen gehouden.

Toch merkte ik gedurende mijn loopbaan dat het soms zeer wenselijk kan zijn een leerling aan te raken (om die beter te maken, bedoel ik). Bijvoorbeeld bij het voordoen van de greep. Een greep is het belangrijkste in tennis, ‘zonder greep geen slag,’ zeg ik wel eens tijdens een les (als ik de avond ervoor Johan Crujff over voetbal hoor praten, waarschijnlijk). Het is bijvoorbeeld soms nuttig om iemands hand te pakken en het handvat van het racket in haar of zijn juiste grip te schuiven. De leerling voelt meteen hoe het zit.

De eerste jaren deed ik dit alleen visueel voor, demonstreerde, liet de stand van het blad zien bij een bepaalde greep. Ik hield me strikt aan mijn voorgenomen stelling: *niet aanraken*. Maar naarmate ik langer les gaf, werd ik steeds vrijer, zekerder van mijn zaak, een beter trainer misschien. Langzaam begon ik toch aan te raken: eerst een bemoedigend schouderklopje, daarna iemands schouder de goeie kant op draaiend (de kant waarnaar je slaat) en later pakte ik bij de eerste les zo iemand bij de heupen, draaide die naar het net, of juist open, alsof ik er totaal geen erg in had.

Ik ben dus geleidelijk van mijn geloof gevallen.

In eerste instantie zou je zeggen: nou goed toch, je gaf beter en efficiënter les! Maar ik merkte toch nog steeds een zekere aarzeling als ik iemand beet pakte, een bepaalde terugtrekking bij de ander misschien. Het heeft misschien te maken met een natuurlijke vorm van afstand, zoals je ook

niet direct naast iemand plast in een openbaar urinoir, in een lift de andere hoek kiest, of in de bibliotheek niet direct naast iemand gaat zitten om een boek door te nemen. Je komt in iemands aura, zeggen sommige types. Toch heb ik er een tijd lang maling aan gehad als iemand zich ongemakkelijk leek te voelen wanneer ik haar of zijn hand pakte. Ik werd dan ook steeds hardhandiger. Ik legde bij diegene mijn handpalm grof over de rug van de hand, spreidde de vingers - het mocht best pijn doen - en draaide in één beweging de hand over de grip, precies in de juiste stand. Ik hield mezelf voor dat ik een professional ben, het ging mij erom dat het racket goed wordt vastgehouden. Ach, misschien was ik wel grof en hardhandig om van het moment af te zijn.

**Je komt in iemands aura,
zeggen sommige types**

Affaire

Ik nam me destijds nog iets voor om de ogenschijnlijke ongelijkheid tussen mij en de leerling op te heffen. Ik doe nog steeds actief mee tijdens de les: ik demonstreer, sla terug, loop op alle ballen, alsof ik mijn leerlingen - die toch behoorlijk betaald hebben voor de les - niet wil laten zien dat ik te goed voor ze ben. Ondanks dat mandje met vijftig ballen naast me sta ik in de juiste houding, als ik zeg dat iemand door z’n knieën moet gaan doe ik het zelf ook, en als ik vertel dat je de bal nooit twee keer moet laten stuiten - ook niet als je aan het inslaan bent, anders is het ritme weg - doe ik het zelf ook niet. Ook al ben ik nog steeds een goede speler: ik zou uit alle standen een bal zou kunnen terugslaan. Zo had ik eens een vrouw op privées die de eerste bal recht op me afsloeg. De bal suisde richting mijn kruis. In de hand waarin ik mijn racket niet vasthad, hield ik acht ballen, omhoog, zodat de bovenste twee niet zouden vallen. Daardoor kon ik minder bewegen, was wat in onbalans. Ik bleef dus staan toen die bal richting mijn kruis suisde, kwam in een fractie van een seconde iets omhoog, op mijn tenen, en kon de bal precies tussen mijn benen achterlangs terug slaan. Zodoende legde ik hem ‘panklaar’ voor de leerlinge, opdat zij de bal perfect kon retourneren. Ze liet de bal echter lopen, haar racket vallen, ging vervolgens demonstratief met haar handen in de zij staan en zei: ‘Dat leidt dus af hè!’

Ik bood haar mijn excuses aan en doceerde over balans en onbalans en over evenwicht, over variatie en timing. ‘Als je het maar niet nog een keer doet!’, onderbrak ze me.

Nu, de psychologisch onderlegde lezer proeft het misschien al: het liep uit op een affaire. Een kortstondige affaire. Kortstondig, omdat mijn aanrakingen in die context misschien ook al niet voldoende waren? Beroepsdeformatie? Hoe dan ook: ik verloor haar als leerling.

In diezelfde periode was er een vrouw die in een vol clubhuis - terwijl iedereen het hoorde - tegen mij zei: 'Pat, waarom ga je nooit eens achter me staan, bij het serveren bijvoorbeeld, of pak me eens goed vast?! Daarvoor komen we bij je op les!'

**Voor ik het wist gebeurde het:
ik gaf haar met vlakke hand een
keiharde klap op haar kont**

Nou, ik voelde me gegeneerd toen ze dat zei. Ik voelde me gevlaid en beledigd tegelijk. Kwamen ze niet voor mijn tennisles dan? Rende ik daarvoor op al haar ballen die anders in het hek zouden komen! Ik besloot het op een zuipen te zetten. We eindigden aan de bar met een mannetje of twintig. Het is een ronde bar en de dame in kwestie ging

weg. 'Nou Pat, we gaan', zei ze en ze bood me haar wang voor een zoen. Die gaf ik en het hele clubhuis zag dat en toen draaide ze zich om en wilde gaan, en ik voelde me vrij door de drank en voor ik het wist gebeurde het: ik gaf haar met vlakke hand een keiharde klap op haar kont, echt een klets was het! Ze verstijfde en er ontsnapte een kort hoog piepgeluid aan haar mond en de klets kaatste tegen de ramen van het clubhuis. Het was doodstil toen ze het clubhuis verliet. 'Je wilde toch aangeraakt worden?' gaf ik haar fijntjes mee. Ik heb haar nooit meer teruggezien. Sindsdien doe ik het dus nooit meer. Ik raak niemand meer aan, sla geen ballen meer tussen mijn benen, bovendien loop ik nu nog harder, maak mijn slag overdreven goed af, ga nog dieper door mijn knieën, sla nooit te hard, haal het al helemaal niet in mijn hoofd een bal achter mijn rug te slaan en waak ervoor enig effect in de bal te leggen!

patverheij@versatel.nl

Een perfecte baan geeft het beste effect.

Of het nu gaat om een vijf-setter in de finale of om "even een balletje te slaan", de baan is de basis voor het beste resultaat. De professionals van Tennisservice Noord weten 'm aan te leggen, tot in het detail.

- ontwerp
- grondwerk
- automatische beregening
- tennisbanen
- hekwerken
- oefenkooien
- inrichtingsmateriaal
- halfverharde velden
- doorspuiten toplaag
- waterdoorlatende banen
- onderhoudsmateriaal
- sportveldverlichting
- renovatie alle soorten banen
- aanbrengen van coatings
- onderhoud
- sportattributen
- parkbanken
- midgetgolfbanen
- handbalvelden
- jeu de boules banen
- tafeltennistafels

L. Kroesen

G. Kroesen

Verl. Hoogeveense Vaart 58 - 7864 TC Zwinderen
Tel. 0524 - 291222, Fax 0524 - 290764
www.tennisservice.nl info@tennisservice.nl

TENNISBANEN - GRAVELBANEN - ALL-WEATHERBANEN - KUNSTGRASBANEN

TS PD

Consultants in tennis

windscreens

www.windscreens.nl

(voorheen onderdeel Van Groeningen Promotie)

06-53246728

WINDSCHERMEN voor uw tennisbaan

vooralshetgoedmoet.grafischgeschoold.meerderedrukproevenvooraf.vijfjaargarantieop
drukendoek.allematenmogelijk.vooralshetgoedmoet.bedrukkingineigenhuis.facturaan
sponsor.digitaleverwerkingmogelijk.adviesvoorsponsorplan.vooralshetgoedmoet

5 jaar garantie op doek en druk

HENDERIK

HEERHUGOWAARD

072 - 571 16 76

info@henderik.nl / www.henderik.nl

**SPORT EN REKREATIE
REUVER BV**

Tel.: 077 47 44 430

Gravel uit eigen brekerij

- Producent van gravel, goedgekeurd door de KNLTB en ISA-Sport.
- Inrichtings-, en onderhoudsmaterialen voor de tennisbaan.
- Aanleg en onderhoud van tennisbanen.
- Leverancier van o.a. ARODA toplaagen (Honkbal, softbal, atletiek,- jeu de boules banen).
- Lid van de VTN.
- Onderhoudsartikelen voor sportvelden.

Kijk voor al uw online bestellingen op:
www.sportenrecreatie.nl

Begeerde greencard door tennisles te geven

Nederlandse tennisleraren kom je over de hele wereld tegen. 'Buiten de lijnen' geeft een beeld van de internationale mogelijkheden voor de leraar die van avontuur houdt en zijn kijk op tennis wil overbrengen in een andere cultuur of omgeving. Rob Bakker (31) ging eigenlijk met een voetbalbeurs naar Amerika en is nu als tennisleraar werkzaam bij een country club.

Tekst Roy Hartsuiker

Bakker met zijn vrouw en dochter

'Ik speelde al tennis vanaf mijn zevende en zat in iedere jeugdcategorie bij de beste van Nederland. Maar ik hield ook van voetballen. Via een Nederlandse voetbaltrainer in Amerika kreeg ik tien jaar geleden een voetbalbeurs voor Xavier University. En dat terwijl ik maar derde klasse zaterdagmiddag voetbalde. Maar het Amerikaanse voetbalseizoen is een heel kort seizoen, dus ging ik op de universiteit ook veel tennissen. Ik kon moeilijk stilzitten en niets doen. Binnen de kortste keren stond ik ook les te geven.'

Het Amerikaanse voetbalseizoen is maar kort, dus ging ik tennissen

Bakker leerde in het begin op de lessen van Elly Appel die hij vanaf zijn tiende jaar in Nederland als coach en trainer had. Hij haalde zijn mastersdiploma business administration aan de universiteit en volgens de geldende regels heb je dan als buitenlander een jaar de tijd om te solliciteren of te zorgen dat je je eigen geld kunt verdienen. Pas dan krijg je de zo begeerde greencard.

Een van de kansen die zich voordeed was tennisles geven bij de Queens City Racket Club. Hij deed zijn USPTA-examen, niveau 2, om gedi-

plomeerd tennisles te kunnen geven en is, na enkele omzwervingen, nu fulltime verbonden aan de The Camargo Club in Cincinnati, Ohio. 'Als start om een kans te krijgen hier is college-tennis ideaal. Mijn (Amerikaanse) vriendin, nu mijn vrouw, had net haar studie afgemaakt en moest stage lopen in Florida. Toen ben ik drie maanden meegegaan om bij de voormalige Harry Hopman Academy, nu Saddlebrook, mee te lopen en daar te leren en te kijken. Zulke kansen krijg je niet snel in Nederland', aldus Bakker.

Hij is samen met zijn vrouw in 2004 en 2005 nog een periode terug geweest in Nederland. 'Ik wilde ook rondkijken of ik met mijn Amerikaanse opleiding hier commercieel aan de slag kon.

Ik heb gewerkt in de farmaceutische industrie, maar uiteindelijk besloten we samen om weer terug te gaan naar Amerika en daar een toekomst op te bouwen. Ben toen gestart met het verkopen van hypotheeken, maar daar, gezien de huidige crisis, weer op tijd uitgestapt. Flink gesolliciteerd en nu een heel leuke job. Kinde-

ren en volwassenen lesgeven, twee assistenten begeleiden en een klein tenniswinkeltje erbij. Ben ik toch nog commercieel bezig en heb ik wat aan mijn opleiding gehad.'

De club waar hij werkt heeft ook banen om het zogenaamde 'platformtennis' te spelen, vooral in de wintermaanden. 'Banen met verwarmde vloeren, een vierde van een tennisbaan, dan kun je altijd buiten sporten in de winter. Het is een soort tennis met een aangepaste bal en 'paddels' in een soort kooiconstructie. Met tennisstelling en regels en in principe alleen maar dubbels. Maar wel een flinke conditiesport.' De countryclub heeft naast de tennisfaciliteiten een golfcourse, een zwembad en een fitnesszaal.

'Ik heb hier een prima leven, lesgeven is ontzettend leuk. Ik mis alleen mijn familie. Ik kom uit een hecht familieverband en een familiebedrijf (verzekeringen en hypotheeken), maar mijn toekomst ligt toch hier.'

VNT-nieuws

VAN DE VOORZITTER

DE CONSEQUENTIE VAN KLIMAAT-VERANDERING VOOR ONS VAK

Het klimaat op aarde is in het verleden ook regelmatig dramatisch veranderd. Of dit nu komt door de "Global Warming" of gewoon door de cycli van verandering van onze aarde (immers er is in Nederland ook ooit een ijstijd en tropisch regenwoud geweest), het feit is dat in Nederland het klimaat momenteel sneller verandert dan gemiddeld in de wereld.

De voorspellingen zijn onder andere dat de winters milder zullen worden; dit betekent voor tennisleraren dat ze goedkopere lesuren in de buitenlucht kunnen aanbieden omdat de halhuur vervalst. Ook wordt voorspeld dat er gedurende langere periodes meer regen gaat vallen. Dat kan de regelmaat van de trainingen in gevaar brengen (toch weer naar de hal?).

Volgens Darwin, de uitvinder van de evolutietheorie, zijn het niet de slimste of sterkste mensen die overleven maar diegenen, die zich het meest

aanpassen aan de situatie zonder verlies van eigenwaarde. Zou dit ook voor ons als tennisleraren gelden?

Ik ben benieuwd hoe collega's zich zullen aanpassen aan deze veranderende situatie. De inzenders van ludieke ideeën ontvangen een regenbestendige attentie van de VNT.

Ook de VNT gaat met de tijd mee (Go with the Flow) en past zich aan veranderende omstandigheden aan. Binnenkort gaat onze nieuwe website de lucht in die zich in de toekomst gaat ontwikkelen als een platform voor tennisleraren. Verder zijn een aantal bestuursleden zich aan het verdiepen in een nieuw beleidsplan dat nog meer gericht zal zijn op de veranderende positie van de tennisleraar. Volgend jaar bestaat de VNT 80 jaar, een mooi moment om het nieuwe beleid gestalte te gaan geven.

Pons-Jan Vermeer
Voorzitter

RECTIFICATIE

In Tennis & Coach nummer 3 van juni 2008 staan de favoriete oefeningen van Inge Commissaris. Per abuis wordt in de laatste zin van haar interessante biografie vermeld dat zij bestuurslid is van de VNT. Dat is zij niet. Zij is wel bereid om zich in de toekomst als kascommissielid in de financiën van de VNT te verdiepen.

JURIDISCHE BIJSTAND OF BEMIDDELING?

Geachte mevrouw Hendriks, beste Corrie, Middels dit schrijven wil ik de VNT en met name Meester de Boorder bedanken voor de steun die ik heb ontvangen tijdens de afhandeling van het conflict met mijn tennisvereniging. Niet alleen de juridische hulp, maar ook het door Meester de Boorder getoonde begrip en zijn inlevende meevolen heeft me goed gedaan.

Aan warm, inlevend meevoelen ontbreekt het nogal eens bij de bestuurders van verenigingen. Zoals we een paar oude schoenen afdanken omdat ze niet meer voldoen, zo worden sommige leraren na vele jaren trouwe dienst afgedankt. Niet ineens weggegooid, maar binnen een paar jaar blijven er zo weinig lesuren over dat het moeilijk wordt om ervan rond te komen! De leraar wordt ziek en arbeidsongeschikt. In plaats van de eerlijke afvloeiingsregeling die Meester de Boorder voorstelt, worden er slimme trucs verzonden om van de leraar af te komen. De bedrijfsarts van de club constateert dat de leraar weer aan het werk kan en ogenblikkelijk ontslaat de club hem. Er ontstaat een welles nietes spel tussen keuringsartsen, maar de rechter stelt een gebruikelijke ontbindingsprocedure vast die geldt na "zoveel jaar werken", er volgt een nabetaling van het loon omdat het ontslag nietig is verklaard en de laatste afgeknabbelde uren blijven op de loonlijst staan.

De leraar, die het bovenstaande bedankbriefje geschreven heeft, voelt zich inmiddels weer veel beter en niet alleen dankzij de financiële vergoedingen!

Corrie Hendriks

De Vereniging van Nederlandse Tennisleraren is de oudste sportvakorganisatie van Nederland (opgericht in 1929).

Directeur Corrie Hendriks
Medewerker Anette Skraastad
Bestuur Pons-Jan Vermeer (voorzitter), Coert Verdoorn (secretaris), Albert Wasmus (penningmeester), Karen van Drimmelen, Tom Verhoeven en Dignus van de Vijver.

Doel van de VNT Het doel van de vereniging is een band te vormen tussen alle in Nederland door de KNLTB bevoegd verklaarde tennisleraren, hun belangen zoveel mogelijk te behartigen en het tennisonderricht op een zo hoog mogelijk peil te brengen.

Bezoekadres (op afspraak) voor uitleen boeken, video's en dvd's:
Stuyvesantplein 19a, 2593 EK Den Haag

Postadres Postbus 93259, 2509 AG Den Haag

Emailadres, website en telefoonnummer
Telefoon: (070) 3859001
E-mail: vnt@tennisleraren.nl
Website: www.tennisleraren.nl

Bereikbaarheid van het VNT-kantoor
Het kantoor is iedere werkdag telefonisch bereikbaar van 10.00 tot 14.00 uur.

Opzegging lidmaatschap
Opzegging van het lidmaatschap dient altijd aangetekend en vóór 1 december te geschieden, conform artikel 10.3 van het Huishoudelijk Reglement van de VNT. Een niet aangetekende brief kan ook en wordt per omgaande bevestigd.

Contributie 2008

Soort lid	bedrag
A- B- en C-licentiehouders	€ 145,-
Kandidaat leden en in het buitenland wonenden	€ 80,-
Echtparen / Samenwonenden	€ 190,-
Leden van 55 tot 65 jaar	€ 95,-

Adreswijziging
Stuur adreswijzigingen naar:
VNT, Postbus 93259, 2509 AG Den Haag.

Arbeidsbemiddeling
Het kantoor verleent ook arbeidsbemiddeling: leden die werk zoeken, kunnen op de zogeheten werkbemiddelingslijst geplaatst worden. Meer informatie op www.tennisleraren.nl

Belangrijke data
6 & 7 september 2008 Nationale VNT-Kampioenschappen

NIEUW GEZICHT

Henk-Maarten Chin is voor velen geen onbekende. De 41-jarige trainer zit al ruim twintig jaar in het vak. Met zijn bedrijf CiC Tennis Academy verzorgt hij inmiddels de trainingen op 23 verenigingen en hij heeft evenzoveel leraren in dienst. De verenigingen zitten van Friesland tot Breda, maar wel vooral in het westen van het land. Bekende clubs zijn onder andere Tiebreakers in Amsterdam en HTC in Den Helder.

Chin kwam weer in contact met de VNT omdat hij op zoek was naar leraren en bedacht toen dat hij, als hoofd van een grote tennisorganisatie, zelf ook lid zou moeten zijn. 'De VNT is toch dé belangenorganisatie voor tennisleraren.' Voor de juridische bijstand doet hij het niet zozeer, want Chin is zelf jurist. Die kennis komt van pas bij zijn andere activiteiten, want onder zijn bedrijf CiC Group hangt onder andere een poot voetbalmakelaardij. 'We hebben nu nog geen bekende spelers, maar zijn begonnen met jonge jongens, die nu nog in de eerste divisie spelen. Die jongens willen we de komende jaren blijven begeleiden.' Andere activiteiten van CiC Group zijn mentale training en sportmanagement. Daarnaast publiceerde Chin twee boeken over mentale aspecten in de sport. Eerst schreef hij met voetbaltrainer Robert Maaskant het boek *Mentale training en coaching in voetbal* en een paar later volgde *Matchpoint: tennis, het mentale aspect*. MC

NIEUWE LEDEN

Dominique de Vos Vestinglaan 54 B-2650 Edegem

KANDIDAATLEDEN

Ardie Dumais uit Amsterdam
Marc Nuyens uit Zevenbergschenhoek
Michael Vermeulen uit Rotterdam
Willem Wijffelaars uit Nuenen

**WWW.TENNISLERAREN.NL EN WWW.TENNISENCOACH.NL
WORDT WWW.TENNISLERAREN.NL!
NIEUWE WEBSITE**

Al heel vroeg had de VNT een eigen website waar de leden boeken en video's konden bestellen, zich aanmelden voor werkbemiddeling en allerlei informatie konden vinden die tot 2002 ook nog in de A5 VNT - infomap te vinden was. Ook op de site van ons tijdschrift Tennis & Coach konden de leden interessante rubrieken openen en via de site kennis nemen van nieuwe lesmogelijkheden, communiceren met andere leden en op de hoogte blijven van de vraag van clubs naar tennisleraren.

De internet mogelijkheden zijn sindsdien gigantisch gegroeid en wij willen de leden daarvan natuurlijk laten profiteren. Op dit moment wordt er achter de schermen hard gewerkt om onze twee websites compleet te vernieuwen door er één actuele website van te maken!.

We creëren hiermee een dynamische website voor onze leden maar ook voor onze abonnees.

Anette Skraastad

BELANGRIJKE DATA

Zaterdag en zondag 6 & 7 september 2008 Nationale VNT-Kampioenschappen
Zondag 23 november 2008 Nationale Studiedag
Zaterdag 13 december 2008 Verkiezing van de Tennistrainer van het jaar 2008
Zondag 15 maart 2009 Algemene Ledenvergadering en 80 -jarig jubileum van de VNT

NIEUWE BOEKEN EN DVD'S

Op deze plek vermelden we welke nieuwe boeken en dvd's we hebben aangeschaft voor de VNT-bibliotheek. Ga naar www.tennisleraren.nl voor een totaal overzicht.

BOEKEN

- 839 *Coaching your tennis champion* by David Minihan, 2008
- 838 *The best tennis of your life* by Jeff Greenwald, 2007
- 837 *Coachen doe je samen* door Marc Lammers, 2007

"OUDE TOPPERS" ONDER DE AANDACHT

Nick Bollettieri, één van de bekendste en succesvolste coaches van de wereld, heeft in 2001 twee series uitgebracht op video:

The Stroke instruction serie, zes videobanden, bestaande uit: Killer Forehand, Bolistic Backhand, Sonic Serve, Tenacious Net Play, Right Back Atcha Returns en Deadly Drop Shots and Lobs en *The Game development* serie, vier videobanden, bestaande uit: Practice Drills With a Purpose, Building Points and Tactics, Shot Selection and Court Positioning en Competitive Club Doubles.

Bekend als trainer en coach van topspelers, zoals Monica Seles, André Agassi, Boris Becker, Mary Pierce, Tommy Haas en Anna Kournikova, heeft Nick een schat aan ervaring op gebied van coaching en training en laat dit zien in 500 minuten beeld, grafieken en natuurlijk met commentaar van Nick Bollettieri zelf. Een zeer uitgebreide serie banden waar de basisslagen uitgebreid aan bod komen met praktische tips, oefeningen, strategieën en mentale aspecten van het tennisspel. Deze videobanden, alreeds door vele tennisleraren bekeken, worden nog vaak geleend uit de videotheek. Voor diegenen onder jullie die geen video-recorder meer hebben: De videobanden zijn vorige maand heruitgebracht op DVD en zijn geschikt voor de Europese markt.

Anette Skraastad

TE KOOP: DVD'S EN VIDEOBAND VAN DE FRANSE TENNISBOND (FFT)

Er is veel vraag naar de DVD's van de Franse Tennisbond. Nederlandse tennisleraren kunnen deze niet zelf kopen bij de FFT. De VNT heeft besloten haar leden de mogelijkheid te bieden deze toch aan te schaffen. Het gaat om de zesdelige dvd-serie *Technique & Tactique* van Gil de Kermadec (Engelstalig):
The Champion's Game: Serve
The Champion's Game: Return of Serve
The Champion's Game: Doubles
The Champion's Game: Backhand
The Champion's Game: Forehand
The Champion's Game: Volley

De kosten voor de totale serie bedragen € 90,= (incl. verzendkosten).

Heeft u interesse, stuur dan een e-mail naar: vnt@tennisleraren.nl
Wij wachten tot we meerdere bestellingen binnen hebben eer we ze in Frankrijk bestellen!

KAMPIOEN VAN DE NEDERLANDSE TENNISLERAREN 2008?

De laatste kampioenen Jeannette van Duin en Willy Hulshof

**OP VELER VERZOEK ORGANISEERT
DE VNT IN 2008 WEER
DE NATIONALE KAMPIOENSCHAPPEN
VOOR HAAR LEDEN!**

Het lijkt nog als de dag van gisteren, maar het is al tien jaar geleden dat Jeannette van Duin en Henk Elzinga eersten van Nederland werden!

Eén wordt dit jaar weer de beste in elke categorie, maar wie wordt de gezelligste, de jongste, de oudste of de best geklede tennislera(a)r(es) van het jaar?

Huidige voorzitter Pons-Jan Vermeer in actie

*VNT-bestuurslid en voormalig voorzitter
Karen van Drimmelen*

DATA: ZATERDAG 6 EN ZONDAG 7 SEPTEMBER 2008

LOKATIE: Sportcentrum Mariahoeve
Het Kleine Loo 12, Den Haag

KOSTEN: € 35

INSCHRIJVING: Vóór 1 september 2008
via vnt@tennisleraren.nl of 070 – 385 9001

NADERE INFORMATIE: WWW.TENNISLERAREN.NL

De verkiezing van de Tennistrainer van het jaar 2008 was vorig jaar een groot succes! Ook voor 2008 kunt u uw favoriete train(st)er weer voordragen bij de Vereniging van Nederlandse Tennisleraren (VNT). Op zaterdag 13 december 2008 maakt een deskundige jury de winnaar bekend.

VERKIEZING TENNISTRAINER VAN HET JAAR 2008

Voor wie, door wie?

De VNT wil met deze verkiezing de clubleraar en verenigingstrainer in het zonnetje zetten. Hij staat immers aan de basis van onze wereldsussen op tennisgebied! Hij weet kinderen enthousiast te maken voor de tennissport en te motiveren om steeds beter te leren tennissen! Spelers, ook jeugdige leerlingen, verenigingen, tennisscholen en collega trainers kunnen de komende maanden "hun" trainer voordragen. Hun trainer, die de tennissport op een geweldige manier uitdraagt!

Hoe?

Download het vragenformulier: Mijn Tennistrainer van het Jaar 2008 en stuur de ingevulde en ondertekende vragenlijst naar:
VNT (Postbus 93259, 2509 AG Den Haag), telefoon 070-3859001.
Let op: alle inzendingen moeten vóór maandag 17 november 2008 binnen zijn bij de VNT.

Jury

Het is van belang voor de jury dat de voordragers alle vragen op de vragenlijst duidelijk beantwoorden en hun antwoorden ook goed beargumenteren. De jury - bestaande uit voormalig proftennisser en VNT-lid Michiel Schapers, manager en docent Beroepsopleidingen KNLTB, Frank van Fraayenhoven, VNT – bestuurslid Coert Verdoorn, en Harry Kok van Set tennisorganisatie en detacheringbureau zal uiteindelijk uit alle inzendingen drie tennistrainers nomineren.
Tijdens een feestelijke prijsuitreiking op de Sky Radio Tennis Masters op zaterdag 13 december in Rotterdam maakt de jury bekend wie zich uiteindelijk **Tennistrainer van het Jaar 2008** mag noemen.

Prijzen

Behalve uit deze eervolle titel bestaat de prijs voor de winnaar onder andere uit: één jaar gratis lidmaatschap van de VNT en een interview in ons vakblad *Tennis & Coach*. Bovendien stelt onze hoofdsponsor: Tennis Direct een leuke kledingwaardebon ter beschikking. Voor de vereniging van **de Tennistrainer van het Jaar 2008** heeft De KNLTB ook weer een verrassing in petto!

CRITERIA VOOR TENNISTRAINER VAN HET JAAR

De tennistrainer moet in ieder geval beschikken over een geldige licentie en voldoen aan een aantal van de volgende criteria:

Het geven van aantoonbaar kwalitatief goede tennislessen. Aantoonbaar in wedstrijd/ranking resultaten en snelle progressie van rating van de leerlingen. Maakt en houdt de leerlingen enthousiast voor de tennissport en voelt zich betrokken bij hun resultaten. Heeft een opvallend behoud van lesklanten.

Het stimuleren en motiveren van leerlingen, ook buiten de les- en taakuren om. Zet zich positief en creatief in voor de leerlingen en leden en beperkt zich daarbij niet tot het lesgeven. Beschikt over management- en organisatorische kwaliteiten en is een voorbeeld voor iedereen door correct gedrag op en buiten de baan.

Het leveren van een bijzondere bijdrage aan het verenigingsleven. Organiseert activiteiten voor de leden en heeft een goede band met ze. Stimuleert de binding van de leden met de vereniging. Zorgt voor continuïteit van de lessen/trainingen. Is minimaal drie jaar in dienst van of werkzaam bij een vereniging.

Het leveren van een bijdrage aan de omgeving van de vereniging. Betreft buurt- en wijkorganisaties en onderwijsinstellingen bij de vereniging en zorgt voor het werven van nieuwe leden door middel van promotiedagen.

Het bijhouden van de ontwikkeling van de leerling en een opvallende interesse voor het vak. Hij volgt de applicatiecursussen van de KNLTB en bezoekt studiedagen en seminars van de VNT. Investeert in zijn eigen ontwikkeling en gaat met zijn (tennis) tijd mee. Ten gunste van de leerlingen oriënteert hij zich op wat er in de rest van de (tennis)wereld gebeurt.

BEDRIJVENINDEX

Tennisbanen Aanleg/onderhoud

Tennis Service NOORD

Verl. Hoogeveense Vaart 58
7864 TC Zwinderen
tel.: 0524 291222
fax: 0524 290764
www.tenniservice.nl
info@tennisservice.nl

Ton de Rooij Tennis B.V.

Europaweg 1a
2381 GR Zoeterwoude
tel.: 071 5802491
fax: 071 5801153
www.tonderooij.nl
ton@tonderooij.nl

Oranjewoud Realisatie BV

Postbus 321
7400 AH Deventer
tel.: 0570 679444
www.oranjewoud.nl
gosewin.bos@oranjewoud.nl

Ubink Sportvelden

De Vesting 41
7721 GA Dalfsen
tel.: 0529 432828
fax: 0529 432146
www.ubinksportvelden.nl
info@ubinksportvelden.nl

HuismanSportveldinnovatie

Postbus 178
2160 AD Lisse
tel.: 0252 418141 / 0651618015
www.huismansportveldinnovatie.nl
hsinnovatie@planet.nl

Tennisbouw Nederland BV

Elsendorpseweg 92
5424 SB Elsendorp
tel.: 0492 359111
fax: 0492 359107
www.tennisbouw.nl
info@tennisbouw.nl

Sport & Rekreatie Reuver BV

Postbus 4798
5953 ZK Reuver
tel.: 077 4744430
fax: 077 4744939
www.sportenrekreatie.nl
info@sportenrekreatie.nl

BTL Venray

Postbus 253
5800 AG Venray
tel.: 0478 557555
fax: 0478 557550
www.btl.nl
venray@btl.nl

Grontmij Nederland BV

Postbus 190
2740 AD Waddinxveen
tel.: 0182 625500
fax: 0182 625510
www.grontmij.nl
henk.breunissen@grontmij.nl

Edel Grass BV

Prinses Beatrixstraat 3
8281 CA Genemuiden
Postbus 1
8280 AA Genemuiden
tel.: 038 425 0050
fax: 038 425 0051
www.edelgrass.com
berga@edel.nl

Heijmans Sport en Groen BV

Mr.B.M.Teldersstraat 3
6842 CT Arnhem
Postbus 30053
6803 AB Arnhem
tel.: 026 3182450
fax: 026 3182455
www.heijmanssportengroen.nl
HSC@heijmans.nl

Uithol B.V.

Industrieweg 19a
1422 AH Uithoorn
tel.: 0297 563138
fax: 0297 540746
www.uitholbv.nl
info@uitholbv.nl

BHS Sportparkservice

Gildestraat 125
2671 BV Naaldwijk
tel.: 0653 865599
fax: 0174 388990
www.sportparkservice.nl
bhssport@hetnet.nl

Gravel tennisbanen

Tennis Service NOORD

Verl. Hoogeveense Vaart 58
7864 TC Zwinderen
tel.: 0524 291222
fax: 0524 290764
www.tenniservice.nl
info@tennisservice.nl

HuismanSportveldinnovatie

Postbus 178
2160 AD Lisse
tel.: 0252 418141 / 0651618015
www.huismansportveldinnovatie.nl
hsinnovatie@planet.nl

Sport & Rekreatie Reuver BV

Postbus 4798
5953 ZK Reuver
tel.: 077 4744430
fax: 077 4744939
www.sportenrekreatie.nl
info@sportenrekreatie.nl

Baanverwarming

AQUACO

Postbus 98
6660 AB Elst
tel.: 0481377177
www.aquaco.nl
info@aquaco.nl

Indoor tennisbanen

Tempomark tennis & sport BV

Energieweg 4
4231 DJ Meerkerk
tel.: 0183 357111
fax: 0183 357119
www.tempomark.nl
info@tempomark.nl

Beregening

AQUACO

Postbus 98
6660 AB Elst
tel.: 0481 377177
www.aquaco.nl
info@aquaco.nl

Tennishallen

Veldeman Structure Solutions

IJ Vostert 1220
3960 Bree België
tel.: +32 (0) 89473131
www.veldemantent.com
www.veldemangroep.com
info@veldemangroep.be

Poly-Ned

Oostermeentherand 16
8332 JZ Steenwijk
Postbus 177
8330 AD Steenwijk
tel.: 0521 320240
fax: 0521 320230
www.polyned.nl
office@polyned.nl

Verlichting

Strago Electro Installatietechniek b.v.

Avelingen Oost 8
4202 MN Gorinchem
tel.: 0183 632955
fax: 0183 690564
www.strago.nl
j.vanleeuwen@strago.nl

Oostendorp Nederland B.V.

Postbus 1104
3330 CC Zwijndrecht
tel.: 078 6105100
fax: 078 6104062
www.oostendorpbv.nl
info@oostendorpbv.nl

AEROLUX Nederland B.V.

Postbus 413
7570 AK Oldenzaal
tel.: 0541 585050
fax: 0541 585058
www.aerolux.nl
info@aerolux.nl

Banenonderhoud

HuismanSportveldinnovatie

Postbus 178
2160 AD Lisse
tel.: 0252 418141 / 0651618015
www.huismansportveldinnovatie.nl
hsinnovatie@planet.nl

BHS Sportparkservice

Gildestraat 125
2671 BV Naaldwijk
tel.: 0653 865599
fax: 0174 388990
www.sportparkservice.nl
bhssport@hetnet.nl

Groundsman & Groundsman

Stationsweg 35
6711 PJ Ede
tel.: 0318 430460
www.groundsmanengroundsman.nl
info@mundiflex.nl

Gordijnen en netten

Henderikson

Harlingerstraat 8
1704 BT Heerhugowaard
tel.: 072 5711690
www.henderikson.nl
info@henderikson.nl

Opname in de Bedrijvenindex kan voor € 200 (excl. btw) per jaar.

Informatie: martcrok@gmail.com Tel: 0226 343436

Windschermen

Henderik Windschermen

Zeldenruststraat 3
1704 BR Heerhugowaard
tel.: 072 5711676
fax: 072 5745555
www.henderik.nl
info@henderik.nl

TSPD

Stationsstraat 30
5281 GE Boxtel
Postbus 305
2580 AH Boxtel
tel.: 06 53246728
fax: 0411 632967
www.windscreens.nl
info@windscreens.nl

Grandslam bezoeken

Sportfacility

Stefan van der Stroet
tel.: 040 2212214
mob.: 06 52006392
www.sportfacility.nl
stefan@sportfacility.nl

TopTennistrainingsreizen

Flamingo Tennisvakanties

Hoornikgaarde 24
7414 VK Deventer
tel.: 0570 618626
fax: 0570 618628
www.flamingo-tennisvakanties.nl
info@flamingo-tennisvakanties.nl

Tennisartikelen

Tennis Direct

Postbus 57
2170 AB Sassenheim
tel.: 0252 219107
fax: 0252 218502
www.tennisdirectonline.com
info@tennisdirectonline.com

TENNISPRO

Reeweg 74
6374 BX Landgraaf
tel.: 045 5319585
www.tennispro.nl
tennispro@euronet.nl

Tennisbouw Nederland BV

Elsendorpseweg 92
5424 SB Elsendorp
tel.: 0492 359111
fax: 0492 359107
www.tennisbouw.nl
info@tennisbouw.nl

TennisPlanet Nederland

Esp 260
5693 AC Eindhoven
Tel: 088 8366477
www.TennisPlanet.com
info@TennisPlanet.com

Ballenmachine's

TENNISPRO

Reeweg 74
6374 BX Landgraaf
tel.: 045 5319585
www.tennispro.nl
tennispro@euronet.nl

Tempomark Tennis & Sport BV

Energieweg 4
4231 DJ Meerkerk
tel.: 0183 357111
fax: 0183 357119
www.tempomark.nl
info@tempomark.nl

Tennis Clinics

Stand-Bye

Prof. van Ginnekenstraat 18
6524 RE Nijmegen
tel: 024 3481547/06 53428911
www.standbye.nl
j.klaassen@standbye.nl
info@standbye.nl

Sportfacility

Stefan van der Stroet
tel.: 040 2212214
mob.: 06 52006392
www.sportfacility.nl
stefan@sportfacility.nl

TennisPlanet Nederland

Esp 260
5693 AC Eindhoven
Tel: 088 8366477
www.TennisPlanet.com
info@TennisPlanet.com

Tennisscholen

Tennisschool Sport Events BV

Schutsstraat 26
5737 EW Lieshout
tel.: 06 54660199
fax: 0499 840084
www.tennisdetachering.nl
www.sport-events.nl
j.buddingh2@chello.nl
info@sport-events.nl

Totaal in Tennis

Bocholtsestraatweg 24
7121 GC Aalten
Postbus 9
7170 AA Aalten
tel.: 0543 473310 / 0629505109
www.totaalintennis.nl
info@totaalintennis.nl

Detachering trainers

SET Tennisactiviteiten &

Organisatiebureau

Kleinhaar 13
7694 BK Kloosterhaar
tel.: 0523 241857
fax: 084 8768455
www.tennisinfo.nl
harrykok@tennisinfo.nl

Stand-Bye

Prof. van Ginnekenstraat 18
6524 RE Nijmegen
tel: 024 3481547/06 53428911
www.standbye.nl
j.klaassen@standbye.nl
info@standbye.nl

Tennisschool Sport Events BV

Schutsstraat 26
5737 EW Lieshout
tel.: 06 54660199
fax: 0499 840084
www.tennisdetachering.nl
www.sport-events.nl
j.buddingh2@chello.nl
info@sport-events.nl

Totaal in Tennis

Bocholtsestraatweg 24
7121 GC Aalten
Postbus 9
7170 AA Aalten
tel.: 0543473310 / 0629505109
www.totaalintennis.nl
info@totaalintennis.nl

Sportadviesburo De Jong BV

Pannenschuurlaan 160
5061 DV Oisterwijk
tel.: 013 5220725
fax: 013 5216428
www.renedejong.nl
info@renedejong.nl

SPORTNED B.V.

Warmoezenierskade 10
2805 PT Gouda
tel.: 0182 671577
fax: 0182 671092
www.sportned.com
info@sportned.com

Tennis XXL Franchise

Tennis XXL Franchise

Postbus 66
3910 AB Rhenen
tel.: + 31 (0)343 456070
www.tennis-xxl.nl
info@tennis-xxl.nl

Reclameborden

TSPD

Stationsstraat 30
5281 GE Boxtel
Postbus 305
2580 AH Boxtel
tel.: 06 53246728
fax: 0411 632967
www.windscreens.nl
info@windscreens.nl

Software tennis

Planmysport

Fliet 38
2036 CN Haarlem
tel.: 023 5336001
www.planmysport.com
info@planmysport.com

Verzekeringen

Multimediair B.V.

Cypresbaan 23, 4^e etage
2908 LT Capelle aan den IJssel
tel.: 010 2641100
fax: 010 2641101
www.multimediair.nl
info@multimediair.nl
contactpersoon: Eric de Haan

media

Redactie Coert Verdoorn, c.verdoorn@hccnet.nl

Denk niet aan een roze olifant

Marc Lammers (Oss, 15 maart 1969) is de huidige bondscoach van het Nederlands dames-hockeyelftal. Hij heeft als relatief jonge coach al een bijzonder succesvolle carrière achter de rug. Als oud-international (5 caps) was hij zelf ook een verdienstelijke hockeyer. Na eerst in 2000 als bondscoach van Spanje dit land van de twintigste naar de vierde plaats op de wereldranglijst te hebben geloodst, startte hij in 2001 met het Nederlands team en werd gelijk tweede tijdens de Champions Trophy in Amstelveen. Naast successen in de daaropvolgende jaren, was 2006 het absolute hoogtepunt: Nederland werd wereldkampioen en won opnieuw de Champions Trophy. Lammers staat bekend om zijn innovaties in de hockeysport en er is zelfs een werkwoord naar hem vernoemd: Lammieren, wat staat voor: de doelman van de tegenpartij het zicht ontnemen door een speler bij het nemen van een strafcorner recht op de doelman af te laten lopen. In het boek *Coachen doe je samen* belicht Marc Lammers persoonlijk zijn carrière. Van jongs af aan is hij een hockeyfanaat. Problemen aan het thuisfront (de scheiding van zijn ouders heeft een grote impact gehad op Marc) en neerbuigende opmerkingen van leraren op school hebben hem gevormd. Zo zei ooit een leraar tegen Marc: 'Man, jij kunt er helemaal niks van. Weet je wat jij moet doen? Lekker hockeyen, dan vind je later vast een goede baan.' Al snel viel Lammers op door zijn coachings-kwaliteiten. Hij begon in Den Bosch als trainer van de 'mini's', de leeftijdscategorie van zeven tot en met tien jaar. Zelf beschouwt de auteur deze periode als de best denkbare leerschool: "Mijn advies aan eenieder die zich wil bekwamen in het vak van trainer-coach luidt dan ook: begin

bij de allerjongsten, want daar leer je het meest. Het merendeel van de oud-spelers die meteen doorstromen als technisch eindverantwoordelijke van het eerste komen in de problemen door gebrek aan elementaire basiservaring." Op het gebied van innovaties in de hockeysport heeft Lammers vooral bekendheid verworven met de 'Sinterklaasstick', waarvan hij in één jaar meer dan 10.000 stuks heeft verkocht. Deze stick biedt onder andere meer controle en slagkracht. Tevens was hij de man die technische hulpmiddelen als de 'oortjes' en de 'videobril' introduceerde in de sportwereld. De titel van het boek *Coachen doe je samen* komt voort uit het feit dat Lammers in zijn eerste twee jaar als bondscoach erachter is gekomen dat, zeker in Nederland, een autoritaire 'eenrichtingsverkeeropstelling' van de coach niet werkt. "De spelers en speelsters moeten zelf naar oplossingen zoeken. Je moet ze daarvoor de ruimte geven en de door hen aangedragen opties bespreken. Dan blijkt de theorie pas echt", aldus de hockeycoach. Lammers is enthousiast over Neuro-Linguistisch Programmeren (NLP), waarvan hij regelmatig voorbeelden geeft. Bijvoorbeeld in verband met het gebruik van het woordje 'niet'. In de voorronde van het Olympisch toernooi van Athene in 2004 hamerde hij er bij zijn speelsters op vooral *niet* op achterstand te komen tegen de Duitsers, want dan zouden deze hun 'laffe' counterspelletjes kunnen spelen, met alle gevolgen van dien. Volgens het NLP kent het menselijke brein het woordje 'niet' niet. Lammers geeft als voorbeeld: "als ik tegen iemand zeg 'denk niet aan een roze olifant', dan gaat diegene juist wel aan een roze olifant denken." Dit boek leest bijzonder makkelijk weg. Dat betekent zeker niet dat het oppervlakkige kost is, integendeel. Lammers' ontwapenende zelfkritiek door het hele boek heen is opvallend. Hij komt dan ook heel menselijk over, waardoor je aandacht geen moment verslapt. Het boek is doorspekt van levenswijsheden, zonder moraliserend over te komen. Duidelijk is dat Lammers een vakman pur sang is, zeer leergierig en altijd op zoek naar mogelijkheden om zichzelf

te verbeteren. Kortom een voorbeeld voor iedere coach. Doe je voordeel met dit boek. Een echte aanrader...

Titel	Coachen doe je samen
Auteur	Marc Lammers
Uitgever	Tirion Sport
Taal	Nederlands
ISBN	978-90-4391-061-3
Prijs	€ 19,95

Rubberen kippen en zwemnoodles

De auteurs van het pakkend getitelde *Chicken and Noodle Games* zijn vrijwel allemaal sport- en/of gymleraren uit verschillende onderwijsgeledingen. Ze zijn ook allemaal lid

van CIRA Ontario, een non-profitorganisatie in Canada die een actieve en gezonde leefstijl onder jongeren stimuleert door uitdagende en leuke spelletjes te organiseren en leraren op ideeën te brengen. De spelletjes zijn eenvoudig qua opzet en materiaalgebruik. Het grootste gedeelte van het boek is gewijd aan spelletjes met rubberen kippen en zogenaamde zwemnoodles. Maar ook andere simpele (en goedkope) voorwerpen komen aan bod. Elk spel wordt op een duidelijke manier uitgelegd: doel, aantal spelers, materiaal, opzet, instructies en variatietips. Hoewel niet tennisspecifiek, is dit een leuk boek om ideeën op te doen voor je tennislessen (met kinderen). Een ander maar vergelijkbaar boek in de VNT-bibliotheek is: *Spiel und Sport an jedem Ort* van Manfred Walter, geregistreerd onder nummer 741.

Titel	Chicken and Noodle Games
Auteurs	John Byl, Herwig Baldauf, Pat Doyle en Andy Raithby
Uitgever	Human Kinetics
Taal	Engels
ISBN	978-0-7360-6392-0
Prijs	ongeveer € 12,95 (\$ 19)

Topspelers op de AFAS Tennis Classics!

***Bruguera Kafelnikov Washington Ivanisevic Leconte
Krajicek Eltingh Chang Haarhuis Bahrami Siemerink***

2 - 5 oktober 2008
Indoor-Sportcentrum Eindhoven

Bestel toegangskaarten op www.afastennisclassics.nl

Ubink Sportvelden BV

We make you(r) sport

Ubink Sportvelden BV

De Vesting 41

7722 GA Dalfsen

Telefoon 0529 43 28 28

Fax 0529 43 21 46

info@ubinksportvelden.nl

www.ubinksportvelden.nl

DOMO AVANTAGE

de rode all weatherbaan

- Stabiele top laag
- Geen beregening
- Uitstekende balstuit
- Onderhoudsvriendelijk
- Duidelijk zichtbare lijnen
- Lange levensduur door langere vezel en meer vezels per m²

Tennis

- gravel
- kunstgras
- French court
- Domo Advantage

Hockey

- kunstgras

Ook voor hekwerken kunt u contact met ons opnemen.